

บทที่ 1

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

หลักการและเหตุผล

อดีตที่ผ่านมาการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรส่วนใหญ่หน่วยงานราชการที่เกี่ยวกับการพัฒนาจะเป็นผู้กำหนดกรอบ และแผนงาน โครงการ กิจกรรม และบางโครงการก็กำหนดแบบ Top down ลงมาให้ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ ทำให้ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นมักจะประสบความล้มเหลว และไม่ยั่งยืน เพราะส่วนหนึ่งไม่สอดคล้องกับศักยภาพ และความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอในปัจจุบัน จึงถือว่าเป็นงานที่เร่งด่วนและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2540 ที่ได้ตราไว้ในมาตรา 78 ระบุว่ารัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจกรรมของท้องถิ่นได้เอง รวมทั้งมาตรา 79 ระบุว่ารัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล รวมทั้งมีส่วนร่วมในการส่งเสริม บำรุงรักษาคุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน และมาตราที่ 84 รัฐต้องส่งเสริมการรวมตัวของเกษตรกรเพื่อวางแผนทางการเกษตร

ดังนั้น ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ จึงยึดกระบวนการพัฒนาชนบทที่ให้ชุมชนจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วม โดยการจัดเวทีชุมชนทุกขั้นตอน เน้นกระบวนการศึกษาในท้องถิ่น กลุ่มองค์กรประชาสังคม ผู้นำชุมชน องค์กรท้องถิ่น ฯลฯ สนับสนุนให้ความร่วมมือกันในลักษณะภาคีการพัฒนาแผนฯ ที่จัดทำต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ในชุมชนที่จะได้รับ สามารถลดต้นทุนการผลิตและสามารถสร้างอาชีพใหม่ให้ชุมชนได้ จะส่งผลให้เกษตรกรพึ่งพาตนเอง การพัฒนาที่จะเกิดความยั่งยืนขึ้นได้ก็ต่อเมื่อขีดความสามารถของเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรในชุมชนร่วมกันวางแผน เสนอแผน บริหารและจัดการต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ยึดชุมชนเป็นศูนย์กลางภาคี เพื่อให้เกิดการระดมทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามความเหมาะสมกับศักยภาพชุมชนต่อไป การจัดทำแผนดังกล่าวชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาตั้งแต่การตัดสินใจทุกขั้นตอน เกี่ยวกับข้อมูล ระบบสารสนเทศ การจัดกลุ่มของข้อมูล การคัดเลือกข้อมูล การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ ตลอดจนการจัดเรียงลำดับความสำคัญของแผนพัฒนาชุมชนตามฐานข้อมูลที่ปรากฏในชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ที่จะทำได้แผนนั้นที่ตรงกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง โดยมีศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรเป็นศูนย์กลาง

ของการประสานพัฒนาจัดกระบวนการเรียนรู้ แผนพัฒนาการเกษตรที่จัดทำต้องประกอบด้วยแผน 3 ด้าน คือ

(1). แผนถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาเกษตรกร,คุณภาพสินค้าและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (2.) แผนลงทุนด้านการเกษตรหรือวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาอย่างยั่งยืน(3.) แผนฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ ในการจัดทำแผนดังกล่าวโดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาของตำบล

ดังนั้น การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการตั้งแต่เกษตรระดับรากหญ้าและรูปแบบแผนพัฒนาการเกษตรต้องกำหนดโดยชุมชนจึงจะส่งผลให้เป็นการพัฒนาของเกษตรกรมีการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาวต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแก้ไขปัญหาทางด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกรในระดับชุมชนและท้องถิ่นให้ตรงกับความต้องการเกษตรกร
2. เพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งจะนำไปสู่การขจัดปัญหาความยากจนได้ในระยะต่อไป
3. เพื่อเสริมสร้างกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของชุมชนโดยสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น อันเป็นการสร้างรากฐานการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนในระยะยาว

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรระดับชุมชนที่ตรงกับศักยภาพของพื้นที่ และความต้องการของเกษตรกร
2. ชุมชนมีโอกาสดำเนินงานพัฒนาตนเองและท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วม
3. ได้แผนกิจกรรมที่ประสานงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ที่ทำการปกครองอำเภอ, องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง และงบประมาณจังหวัดลำปางให้มีแนวทางการใช้งบประมาณที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพครบทุกด้าน
4. เกิดกระบวนการจัดทำแผนความต้องการของงบประมาณที่สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น และชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมค้นหาศักยภาพและปัญหา ร่วมกำหนดความมุ่งหวัง เพื่อวางแผนงาน กำหนดกิจกรรมและดำเนินงานร่วมกันบนพื้นฐานการพึ่งตนเอง เสริมด้วยการเกื้อหนุนจากภาครัฐและภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและชุมชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
5. เกิดการปรับระบบบริหารแผนปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ที่มีความเชื่อมโยงกันภายใต้หลักการที่ยึดพื้นที่ ภารกิจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง

6. เป็นรากฐานระยะยาวในการรองรับการกระจายอำนาจในการพัฒนาท้องถิ่น ภายใต้กรอบเงื่อนไขของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11

7. พื้นที่เป้าหมาย

จำนวนเกษตรกร 10,414 ครัวเรือนจำนวน 42 หมู่บ้าน อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

8. ระยะเวลาในการดำเนินการ

1. ระยะเวลาปี 2561 – 2564 จำนวน 21 โครงการ
2. แผนงาน/โครงการ

2.1 แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี

- (1.) โครงการส่งเสริมการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี (2 โครงการ)
- (2.) โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีปลูกยางพาราครบวงจร (2 โครงการ)
- (3.) โครงการ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี
- (4.) โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวและถั่วลิสง
- (5.) โครงการปรับปรุงคุณภาพข้าว
- (6.) โครงการส่งเสริมปรับปรุงคุณภาพลำไย
- (7.) โครงการส่งเสริมการปลูกข้าวไร่

2.2 แผนลงทุน

- (1.) โครงการส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีเพื่อการบริโภคและจำหน่าย
- (2.) โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ครบวงจรและยั่งยืนตามแนวพระราชดำริ
- (3.) โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
- (4.) โครงการส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
- (5.) โครงการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน
- (6.) โครงการส่งเสริมศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ

2.3 แผนฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- (1.) โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ,ปุ๋ยน้ำชีวภาพ,ปุ๋ยหมักทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี
- (2.) โครงการส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัย (GAP)
- (3.) โครงการส่งเสริมการทำปุ๋ยชีวภาพแทนปุ๋ยเคมี
- (4.) โครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ
- (5.) โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพปุ๋ยชีวภาพ ,ปุ๋ยหมักทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ อำเภอเสริมงาม(ปี 2561-2564)

อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

แผนงาน	โครงการ/กิจกรรม	ปีงบประมาณ				แหล่งงบประมาณ
		2561	2562	2563	2564	
แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี	1. โครงการส่งเสริมการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี	25,400	25,400	30,000	30,000	อบต.เสริมขวา
	2. โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตยางพาราครบวงจร(การกรีดยาง,การผลิตน้ำยางดิบ)	10,000	15,000	15,000	15,000	อบต.เสริมขวา
	3. โครงการการป้องกันกำจัดศัตรูพืช	21,000	21,000	20,000	20,000	เทศบาลเสริมงาม
	4. โครงการส่งเสริมการผลิตข้าว,ถั่วลิสงพันธุ์ดี	21,000	21,000	20,000	20,000	เทศบาลเสริมงาม
	5. โครงการปรับปรุงคุณภาพถั่วลิสง	50,000	50,000	30,000	30,000	อบต.เสริมกลาง
	6. โครงการปรับปรุงคุณภาพข้าว	50,000	50,000	30,000	30,000	เทศบาลตำบลเสริมงาม
	7. โครงการส่งเสริมปรับปรุงคุณภาพลำไย	30,000	30,000	30,000	30,000	อบต.เสริมกลาง เทศบาลเสริมซ้าย
	8. โครงการส่งเสริมการปลูกข้าว	25,400	25,400	25,000	25,000	เทศบาลตำบลเสริมซ้าย
	9. โครงการส่งเสริมการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี	10,000	15,000	30,000	30,000	เทศบาลตำบลเสริมซ้าย
	10. โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตยางพาราครบวงจร(การกรีดยาง,การผลิตน้ำยางดิบ)	-	20,000	20,000	20,000	

แผนงาน	โครงการ/กิจกรรม	ปีงบประมาณ				แหล่งงบประมาณ
		2561	2562	2563	2564	
แผนลงทุน	1.โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าปลอดภัยครบวงจรและยั่งยืนตามแนวพระราชดำริ	50,000	50,000	30,000	30,000	อบต.เสริมขวา
	2. โครงการส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี	120,000	120,000	120,000	120,000	อบต.เสริมขวา
	3. โครงการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน	90,000	90,000	90,000	90,000	เทศบาลตำบลเสริมงาม เทศบาลตำบลทุ่งงาม
	4. โครงการส่งเสริมศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ	70,000	70,000	70,000	70,000	อบต.เสริมกลาง
	5.โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	40,000	40,000	40,000	40,000	เทศบาลตำบลเสริมงาม
	6.โครงการส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	30,000	30,000	30,000	30,000	
แผนฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1. โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพปุ๋ยชีวภาพ ,ปุ๋ยหมักทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี	30,000	30,000	30,000	30,000	อบต.เสริมขวา
	2. โครงการส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัย(Gap)	90,000	30,000	30,000	30,000	เทศบาลตำบลทุ่งงาม เทศบาลตำบลเสริมงาม
	3. โครงการส่งเสริมการทำปุ๋ยชีวภาพแทนปุ๋ยเคมี	90,000	50,000	50,000	50,000	อบต.เสริมกลาง
	4. โครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ	30,000	30,000	30,000	30,000	เทศบาลตำบลเสริมซ้าย
	5. โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ,ปุ๋ยหมักทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี	30,000	30,000	30,000	30,000	
งบประมาณรวม		982,400	857,800	800,000	800,000	

บทที่ 2

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน

2.1 ข้อมูลทางกายภาพ

ที่ตั้งและอาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูนและ อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอสบปราบและอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอเกาะคาและอำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน

ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรปี 2561

อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ชื่อตำบล	จำนวน			พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)				
	จำนวน หมู่บ้าน	ครัวเรือน	ครัวเรือนเกษตรกร	(ไร่)	พื้นที่นา	พื้นที่ไร่	พื้นที่ไม่ผล/ ไม่ยืนต้น	พืชผัก	รวมพื้นที่ทำ การเกษตร(ไร่)
ตำบลเสริมขวา	12	2,180	1,870	127,488	8,822	5,264	2,997	119	17,202
ตำบลเสริมซ้าย	10	2,498	1,375	127,535	9,897	5,211	3,775	1,683	19,056
ตำบลเสริมกลาง	9	2,356	1,761	80,937	8,078	751	1,039	563	10,431
ตำบลทุ่งงาม	11	2,357	1,913	68,750	9,630	2,757	2,565	88	15,023
รวม	42	9,391	6,919	404,710	36,427	13,983	10,376	2,453	61,712

สภาพภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ ล้อมรอบด้วยภูเขา เป็นภูเขาประมาณ ร้อยละ 40 มีแม่น้ำที่สำคัญไหลผ่าน คือ แม่น้ำแม่เลียง , แม่น้ำแม่ฝาง , แม่น้ำห้อม,แม่น้ำแม่เสริม

พื้นที่ป่า

อำเภอเสริมงาม พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่า,ภูเขา จึงไม่เหมาะสมในการเพาะปลูกทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้อย่างเต็มที่ และพื้นที่ของตำบลเสริมงามส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติดอยผาเมือง,เขตป่าสงวนแห่งชาติแม่เลียง พื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่ร้อยละ 60 ไม่มีเอกสารสิทธิ์

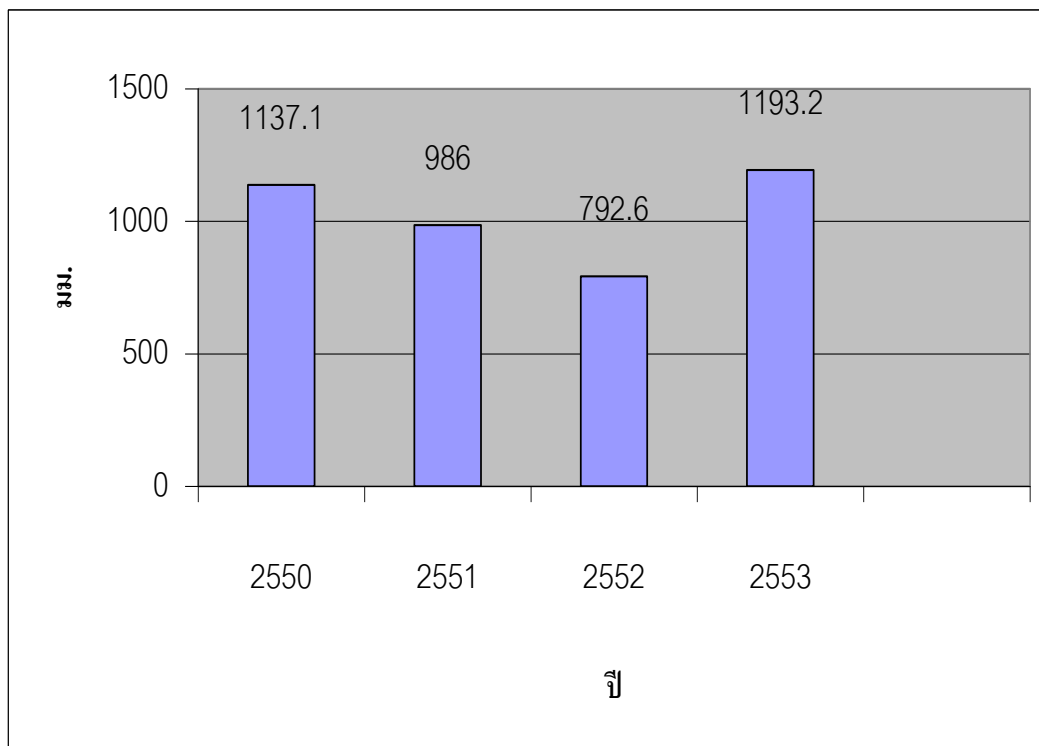
อุณหภูมิ

ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบมรสุม มี 3 ฤดู คือ

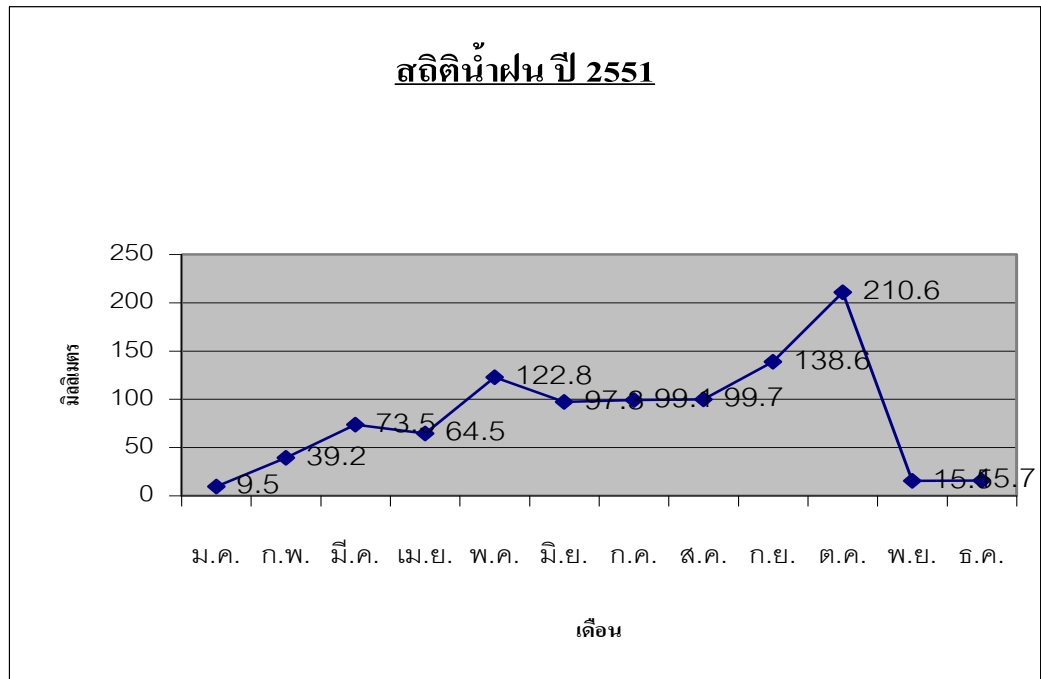
- ฤดูร้อน	เริ่มตั้งแต่	เดือน กุมภาพันธ์ ถึง เดือน พฤษภาคม
- ฤดูฝน	เริ่มตั้งแต่	เดือน มิถุนายน ถึง เดือน กันยายน
- ฤดูหนาว	เริ่มตั้งแต่	เดือน ตุลาคม ถึง เดือน มกราคม

แหล่งน้ำและปริมาณน้ำในรอบปีปริมาณน้ำฝน

แหล่งน้ำที่ใช้ทำการเกษตรของอำเภอเสริมงาม จะอาศัยจากแหล่งแม่น้ำแม่เสริม,แม่น้ำแม่เลียง , แม่น้ำแม่ผึ้ง, และแม่น้ำแม่ห้อม หากปีไหนมีปริมาณฝนตกชุกสม่ำเสมอ การทำการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอเสริมงามได้ผลดี มีการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำแม่ตำ,อ่างเก็บน้ำแม่กืดและอ่างเก็บน้ำแม่เลียง เพื่อเก็บกักน้ำทำการเกษตรและมีน้ำใช้ในการเกษตรอย่างเพียงพอในฤดูฝนและฤดูแล้ง

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม

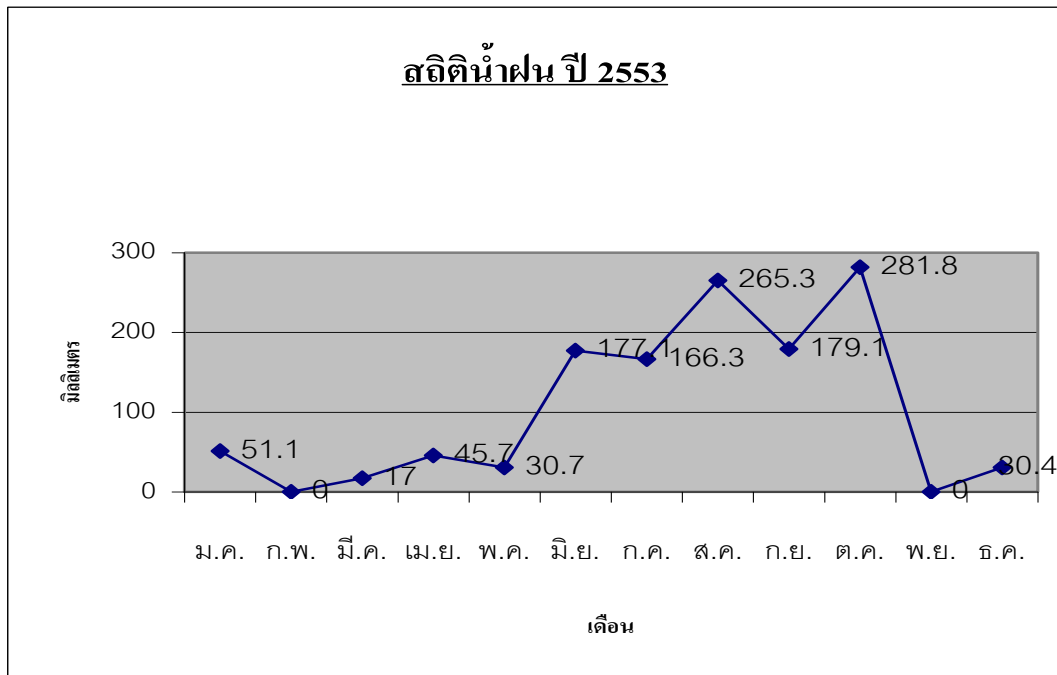
ปริมาณน้ำฝน ปี 2551 รวมทั้งปี 986 มม.

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม

ปริมาณน้ำฝน ปี 2552 รวมทั้งปี 792.6 มม.

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม

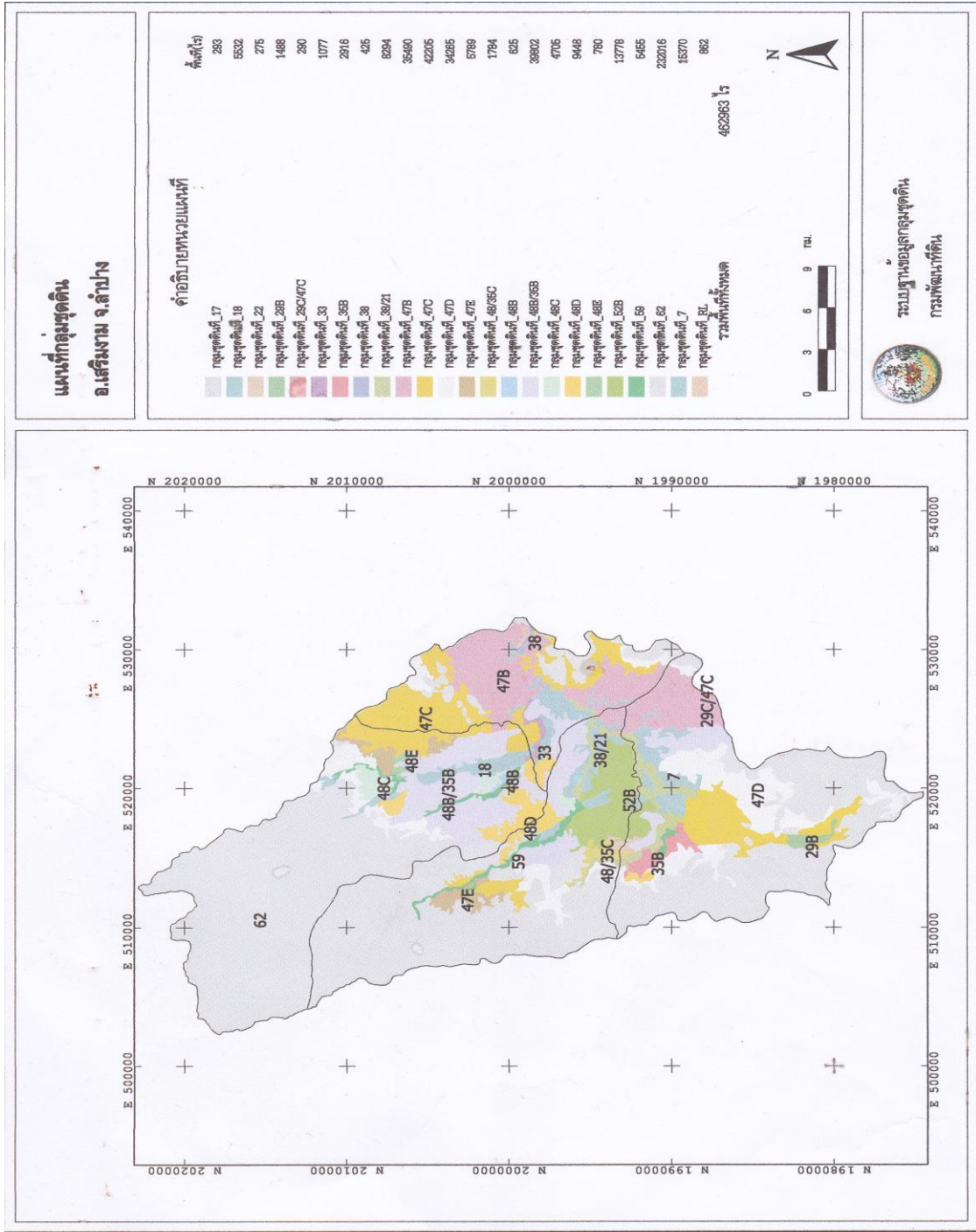
ปริมาณน้ำฝน ปี 2553 รวมทั้งปี 1,193.2 มม.

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม

เส้นทางคมนาคม

การคมนาคมขนส่งใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1235 จากอำเภอเกาะคาถึงตำบลทุ่งงาม เดินทางโดยรถโดยสารประจำทางถึงที่ว่าการอำเภอเสริมงาม เป็นถนนลาดยาง(แอสฟัลต์) ระยะทางประมาณ 16 กิโลเมตรอำเภอเสริมงามห่างจากอำเภอเมืองลำปาง ระยะทาง 34 กิโลเมตรมีรถยนต์โดยสารประจำทาง ลำปาง –เสริมงามและลำปาง - ลี้จากท่ารถประจำทางข้างโรงเรียนบุญญาวาทยวิทยาลัยตั้งแต่วันที่ 07.00 น. - 17.00 น. รถโดยสารประจำทางจะออกทุก 30 นาที

ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ความเหมาะสมของดินและคุณภาพดิน

กลุ่มชุดดินที่ 17

กลุ่มชุดดินที่ 17

หน้าตัดดิน

บริเวณที่พบ

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทราย หรือดินร่วนสีน้ำตาล, น้ำตาลปนเทา ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนเหนียว มีสีน้ำตาลอ่อน, สีเทาอ่อน, สีเทาปนชมพูพบจุดประพอกสีน้ำตาลปนเหลือง สีแดงปนเหลืองหรือสีแดงปะปน บางแห่งอาจพบศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีพวกเหล็กและแมงกานีสในดินชั้นล่าง เกิดจากพวกตะกอนลำน้ำ พบตามพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ บริเวณลานตะพักลำน้ำระดับต่ำ น้ำแช่ขังลึก 30-50 ซม. นาน 2-4 เดือน เป็นดินลึกมาก ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่า pH 4.5-5.5 ได้แก่ชุดดินหล่มเก่า ร้อยเอ็ด เรณู และสายบุรี อุโมงปาดี โกลเคียน วิสัย สงขลา นุชทริก ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่หรือไม้ยืนต้น แต่มีปัญหาเรื่องการแช่ขังของน้ำในฤดูฝน

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ฤดูฝนขังน้ำนาน 2 - 4 เดือน ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

ความเหมาะสมของกลุ่มชุดดินสำหรับการปลูกพืช : โดยทั่วไปแล้วกลุ่ม

ชุดดินที่ 17 มีศักยภาพเหมาะสมที่จะใช้ในการทำนามากกว่าการปลูกพืชไร่ ไม้ผล และพืชผักในช่วงฤดูฝน แต่สามารถปลูกพืชไร่หรือพืชผักที่มีอายุสั้นได้ในช่วงฤดูแล้ง ถ้ามีแหล่งน้ำธรรมชาติหรือน้ำชลประทานเข้าถึง

การจัดการกลุ่มชุดดินที่ 17

ปลูกข้าวหรือทำนา ปัญหาสภาพพื้นที่บางแห่งมีความลาดเทเล็กน้อย น้ำขังในกระตังนาไม่สม่ำเสมอ ทำให้ขาดน้ำ แก้ไขโดยปรับกระตังนาให้สม่ำเสมอถ้าเป็นไปได้ นำวิธีการจัดรูปแบบนามาปฏิบัติ ปัญหาดินเป็นกรดแก้ไขโดยใส่ปูนขาว หรือวัสดุปูนเกษตรอย่างอื่น อัตรา 100 กก./ไร่ หรือตามค่าความต้องการปูน ปัญหาดินค่อนข้างเป็นทรายและมีโครงสร้างค่อนข้างแน่นทึบ แก้ไขโดยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินดังนี้ -ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักอัตรา 1-2 ตัน/ไร่ -ไถกลบตอซังพืชลงดิน -ไถกลบพืชปุ๋ยสดจากพืชตระกูลถั่ว -ปลูกพืชตระกูลถั่ว ได้แก่ กระถินยักษ์หรือถั่วแระบริเวณคันนาแล้วทำการตัดใบหรือกิ่งอ่อนสับกลบเป็นปุ๋ยพืชสด พันธุ์ข้าวพันธุ์ที่แนะนำ

1. พันธุ์ไวต่อช่วงแสง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กข.6 กข.8 กข.15 ขาวดอกมะลิ 105 ขาวปากหม้อ 148 ขาวดาหม้อ 17 ชุมแพ 60 น้ำสะกวย 19 เหนียวอุบล หางอี 17 ภาคใต้ กข.13 พัทลุง 60 แก่นจันทร์ นางพญา

132 พวงไร่ 2 ผีอกน้ำ 43 เนียง ภาคตะวันออกและภาคกลาง กข.77 เก้ารวง 88 ขาวตาแห้ง 17 ขาวปากหม้อ
ปทุมธานี 60

2. พันธุ์ไม้ไผ่ต่อช่วงแสง ปลูกรได้ทุกภาค กข.1 กข.2 กข.3 กข.4 กข.5 กข.7 กข.9 กข.10 กข.11
กข.21 กข.23 กข.25 สุพรรณบุรี 60 พืชญ โลก 60-2 และพืชญ โลก 90

ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำหรือขาดธาตุอาหารพืชบางชนิด ข้าวแก้ไขโดยการ
ใส่ปุ๋ยเคมี

1. อัตราปุ๋ยสำหรับข้าวพันธุ์ไม้ไผ่ต่อช่วงแสง ครั้งแรก ปุ๋ยยูเรียช่วงตกกล้า อัตรา 5-10 กก./ไร่
ครั้งที่ 2 ปุ๋ย 16-16-8 อัตรา 25-35 กก./ไร่ ใส่ก่อนปักดำ ครั้งที่ 3 ปุ๋ยยูเรีย(46-0-0) อัตรา 10-15 กก./ไร่ เป็นปุ๋ย
แต่งหน้า

2. อัตราปุ๋ยสำหรับข้าวไม้ไผ่ต่อช่วงแสง ครั้งแรก ใส่ปุ๋ยยูเรียรองพื้น ช่วงตกกล้า อัตรา 10-
15 กก./ไร่ ครั้งที่ 2 ใส่ปุ๋ยสูตร 16-16-8 หรือสูตรอื่น ที่มีเนื้อปุ๋ยเท่าเทียมกัน อัตรา 20-25 กก./ไร่ ครั้งที่ 3 ใส่ปุ๋ยยูเรีย
(46-0-0) อัตรา 5-10 กก./ไร่ เป็นปุ๋ยแต่งหน้า

ปลูกพืชไร่ ปัญหาดินมีการระบายน้ำเลวและน้ำแข็งในฤดูฝน ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการ
ปลูกไม้ผล

ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เช่น ถั่วลิสง ถั่วเขียว ถั่วเหลือง 1) ใส่ปุ๋ยสูตร 12-24-
12 อัตรา 25 กก./ไร่ โดยทำการแบ่งใส่ 2 ครั้ง ๆ ละเท่า ๆ กัน ครั้งที่ 1 ใส่รองก้นหลุมก่อนปลูก ครั้งที่ 2 ใส่เมื่อต้น
ถั่วอายุ 25 วัน 2) ใส่โบรอนในรูปของบอแรกซ์ 0.9 กก./ไร่ แก้ปัญหาเมล็ดกลวง 3) ใส่ปุ๋ยโมลิบดีนัมในรูปโซเดียม
โมลิบเดตหรือแอมโมเนียมโมลิบเดต อัตรา 100-200 กก./ไร่

ข้าวโพดหวาน ใส่ปุ๋ย 24-12-12 อัตรา 40-50 กก. หรือ 15-15-15 อัตรา 30-40 กก./
ไร่ ร่วมกับปุ๋ยยูเรีย 10-15 ต่อไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้ง ๆ ละเท่า ๆ กัน ดังนี้ ครั้งที่ 1 ใส่รองพื้นก้นหลุมก่อนปลูก ครั้งที่ 2 ใส่
เมื่ออายุ 25 วัน

ข้าวโพดฝักอ่อน ใช้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 30-35 กก./ไร่ ร่วมกับปุ๋ยยูเรีย 25
กก./ไร่ หรือปุ๋ย 21-0-0 อัตรา 50 กก./ไร่ โดยแบ่งใส่ 3 ครั้งดังนี้ ครั้งที่ 1 ใส่เมื่อต้นอายุ 7-10 วัน ครั้งที่ 2 ใส่เมื่อต้น
อายุ 25 วัน ครั้งที่ 3 ใส่เมื่อต้นอายุ 35 วัน

ปอแก้ว ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 40-50 กก./ไร่ โดยใส่สองข้างแถว เมื่ออายุ
20-25 วัน

ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น ปลูกโดยการปรับปรุงพื้นที่นาให้เป็นสวนไม้ผล จัดระบบการ
ปลูกพืชแบบไร่นาสวนผสม ปัญหาดินมีการระบายน้ำเลว แก้ไขโดยการขร่งปลูกดังนี้คือ

1) วางแนวร่องให้สั้นร่องกว้าง 6-8 เมตร และท้องร่องกว้าง 1.0-1.5 เมตร ปาดหน้าดิน
มาที่กลางสันร่อง

2) ขุดดินจากคูมากลบที่ขอบสันร่องให้สูง 50 ซม.

3) ทำคันดินให้ล้อมรอบสวน เพื่อป้องกันน้ำท่วม

ปัญหาดินเป็นกรด แก้ไขโดยการใส่ปูนขาว อัตรา 100 กก./ไร่ ใส่ในช่วงระหว่างการเตรียมดินปลูกเริ่มแรก หรือใส่ในช่วงเตรียมหลุมปลูกอัตรา 3-5 กก.ต่อดัน

ปัญหาดินค่อนข้างเป็นทรายและมีโครงสร้างค่อนข้างแน่นทึบ แก้ไขโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินดังนี้

1. ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา 20-50 กก./ตัน ในช่วงเตรียมหลุมปลูก
2. ปลูกพืชคลุมดินซึ่งเป็นพืชตระกูลถั่วบำรุงดิน ได้แก่ ถั่วลาย ถั่วเซอรดาโตร ถั่วสามาต้า และถั่วคุดชู ใช้เมล็ดอัตรา 1.5 กก./ไร่

3. ใช้วัสดุเศษพืชคลุมดิน ได้แก่ ฟางข้าว หรือสลายตัวจะเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน

ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เช่น มะม่วง ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 1-2 กก./ตัน/ปี แบ่งใส่ 4 ระยะก่อนติดผล คือเดือน มีนาคม พฤษภาคม สิงหาคม และ ตุลาคม โดยแบ่งใส่ 4 ครั้งละเท่า ๆ กัน และระยะให้ผลผลิตแล้วแบ่งใส่ 3 ครั้ง โดยเป็นช่วงหลังเก็บผลผลิต ช่วงก่อนออกดอก 2-3 เดือนและช่วงหลังจากติดผล

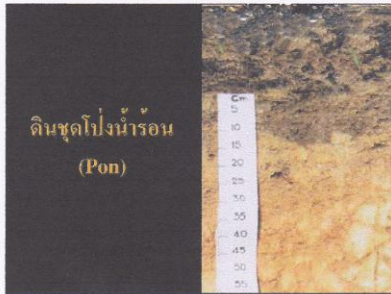
มะละกอ ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 หรือสูตรอื่นที่มีเนื้อธาตุอาหารทดเทียบกันอัตรา 1 กก./ตัน/ปี ใส่ในช่วงหลังออกดอก

มะพร้าว ใส่ปุ๋ยสูตร 13-13-21 อัตรา 1-5 กก./ตัน/ปี โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง ช่วงต้นและปลายฝน ใส่เพิ่มตามอายุของมะพร้าวและใส่ปุ๋ยแมกนีเซียมซัลเฟต 200-500 กรัม/ตัน/ปี (หรือใส่ปุ๋ยเท่าอายุ เช่น 2 ปี ใส่ 2 กก./ตัน/ปี)

มะม่วงหิมพานต์ ใส่สูตร 12-24-12 หรือ 15-15-15 อัตรา 0.5-1 กก./ตัน/ปี ใส่เพิ่มตามอายุของต้น โดยแบ่งใส่ 4 ครั้ง ในเดือน มีนาคม พฤษภาคม สิงหาคม และ ตุลาคม

กลุ่มชุดดินที่ 47

กลุ่มชุดดินที่ 47

หน้าตัดดิน

บริเวณที่พบ

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วน ที่มีเศษหินปะปนมาก และพบชั้นหินพื้นลึก 50 - 80 ซม. ดินมีสีน้ำตาล สีน้ำตาลปนแดง เกิดจากการสลายตัวผุพังของหินเนื้อละเอียด มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา มีความลาดชันประมาณ 2 - 20 % เป็นดินต้น มี การระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า 3 เมตรตลอดปี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึง ปานกลาง pH 5.0-7.5 ส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณและป่าเต็งรัง บางแห่งทำไร่เลื่อนลอย หรือปลูกป่าทดแทน ได้แก่ ชุดดินดี มวกเหล็ก นครสวรรค์ ท่าลี่ สบปราบ และไพศาลี หินซอน โคกปรืด โป่งน้ำร้อนจาว ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวเป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง หรือป่าละเมาะ บางแห่งใช้ทำไร่เลื่อนลอย หรือปลูกป่าทดแทน

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินต้นมากมีชั้นหินผุ และหินพื้น น้ำซึมผ่านชั้นดินได้ปานกลางถึงค่อนข้างเร็ว มีการอุ้มน้ำปานกลางถึงต่ำ ดินอุกกักตร่อนได้ง่ายที่ความลาดชันสูง สภาพพื้นที่ เป็นลูกคลื่นถึงเนินเขา ระดับน้ำใต้ดินลึก

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : กลุ่มชุดดินที่ 47 มีศักยภาพค่อนข้างไม่เหมาะสมและไม่เหมาะสมที่จะใช้ในการปลูกพืชทั่วไป เนื่องจากเป็นดินต้นถึงดินมาก และสภาพพื้นที่ที่มีความลาดเทสูงเป็นส่วนใหญ่

การจัดการกลุ่มชุดดินที่ 47

ปลูกพืชไร่ ปัญหาดินต้นมีลูกรังหรือเศษหินปะปนเนื้อดินมาก เลือกดินที่มีความลึกปานกลาง ถ้าเป็นดินต้นควรมีเนื้อดินบนหนาไม่น้อยกว่า 15 ซม. และเลือกพืชไร่รากตื้นถึงรากหยั่งลึกปานกลางมาปลูก ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ได้แก่ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หรือใส่วัสดุปรับปรุงดิน เช่นกากถั่วลิสง แกลบ วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร อัตรา 2-3 ตัน/ไร่

ปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน นำมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมมาปฏิบัติทั้งวิธีการทางพืชและวิธีกล อาจเลือกวิธีใดวิธีหนึ่งหรือผสมผสานทั้งสองวิธี ดังนี้

- 1) ไถเตรียมดินปลูกและปลูกพืชไร่เป็นแถวตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่
- 2) พื้นที่ที่มีความลาดเทสูงกว่า 12% เป็นดินต้นควรมีการไถพรวนน้อยที่สุดหรือไม่มีการไถพรวนเลย
- 3) ใช้วัสดุคลุมดินเช่น เศษพืชหรือฟางข้าว

4) ปลุกพืชเป็นแถบหรือแถบหญ้าแผ่ขวางความลาดเทของพื้นที่เพื่อช่วยชะลอการไหลบ่าของน้ำผิวดิน

5) ปลุกแถบไม้พุ่มตระกูลถั่วขึ้นต้นตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่

6) ในบริเวณที่มีความลาดเทเกิน 12 % นำมาตรการทางวิศวกรรมมาใช้ เช่น คันคูรอบเขา ทางระบายน้ำ และบ่อดักตะกอน เป็นต้น

ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำหรือเสื่อมลง จักระบบการปลูกพืชให้มีพืชบำรุงดินหรือพืชตระกูลถั่วอยู่ในระบบการปลูกพืชหมุนเวียน -ปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบลงดิน -ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมัก อัตรา 2-3 ตัน/ไร่

ข้าวไร่ ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-16-8 อัตรา 20-25 กก./ไร่ ใส่หลังข้าวออก 20-30 วัน ร่วมกับแอมโมเนียมซัลเฟต หรือแอมโมเนียมคลอไรด์ อัตรา 10-20 กก./ไร่ เป็นการใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 หรือประมาณ 30 วันก่อนข้าวออกดอก

ข้าวโพด ใส่ปุ๋ยสูตร 20-20-0 อัตรา 40-50 กก.ต่อไร่ สำหรับดินที่มีฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืชต่ำ ใส่หลังปลูก 20-25 วัน โดยโรยข้างแถวปลูกแล้วพรวนดินกลบ ในกรณีที่ดินมีฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืชสูงให้ใส่ปุ๋ยสูตร 20-10-0 อัตรา 40-50 กก./ไร่

สับปะรด ใส่ปุ๋ยเคมีครั้งแรก สูตร 13-13-21 อัตรา 10-25 กรัม/ต้น ใส่ที่กาบใบล่างเมื่ออายุ 3 เดือน ครั้งที่สอง ใส่ปุ๋ยสูตร 12-15-15 อัตรา 10-25 กรัม/ต้น ใส่ที่กาบใบล่างสุดเมื่อสับปะรดอายุ 6 เดือน

ปลูกไม้ผล-ไม้ยืนต้น ปัญหาดินดินมีกรวดลูกรังหรือเศษหินปนในปริมาณมาก เลือกปลูกเฉพาะดินที่มีความลึกปานกลาง การเตรียมหลุมปลูก ควรขุดให้มีขนาดไม่น้อยกว่า 75 x 75 x 75 ซม. ถ้าใดที่จะเป็นการดี หาหน้าดินจากที่อื่นมาใส่และคลุกเคล้ากับปุ๋ยอินทรีย์หรือเศษใบไม้ ใบหญ้า หรือเศษวัสดุทางการเกษตรที่เหลือใช้ ปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน ปลูกพืชตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ ปลูกพืชคลุมดิน โดยเฉพาะพืชตระกูลถั่ว นอกจากป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดินแล้วยังช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดิน และรักษาความชื้นในดินอีกด้วย หรือการปลูกพืชแซมระหว่างแถวไม้ผลหรือไม้ยืนต้น ขณะที่ยังแผ่กิ่งก้านคลุมดินยังไม่ทั่วถึง หรืออาจปลูกแถบหญ้าแผ่ตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่เป็นช่วง ๆ เพื่อช่วยชะลอการไหลบ่าของน้ำผิวดิน

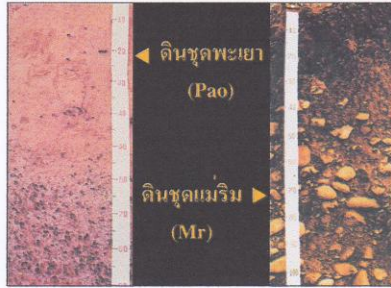
ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำหรือเสื่อมลง การปลูกพืชตระกูลถั่วแซมระหว่างแถวไม้ผลหรือไม้ยืนต้น เพื่อช่วยเพิ่มธาตุอาหารพืชบางอย่างและอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน

มะม่วง ใส่ปุ๋ยคอก อัตรา 20-50 กก./ต้น ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือปุ๋ยสูตรอื่นที่มีธาตุอาหารพืชใกล้เคียงกัน จำนวนกิโลกรัมของปุ๋ยเคมีที่ใส่/ต้น/ปี เท่ากับครึ่งหนึ่งของอายุมะม่วง ใส่ทุก ๆ ปี ๆ ละ 2 ครั้ง ในตอนต้น และปลายฤดูฝนให้ใส่เป็นจุลรอบรัศมีทรงพุ่มส่วนปุ๋ยคอกให้โรยรอบรัศมีทรงพุ่มแล้วพรวนดินกลบ

ขนุน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 1-2 กก./ต้น ใส่ตอนต้นฤดูฝน และปุ๋ยสูตร 13-13-21 อัตรา 1-2 กก./ต้น ช่วงปลายฝนและควรรดใส่ปุ๋ยคอกทุกปี อัตรา 20-30 กก./ต้น โดยใส่รอบรัศมีทรงพุ่ม

กลุ่มชุดดินที่ 48

กลุ่มชุดดินที่ 48

หน้าตัดดิน

บริเวณที่พบ

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินบนส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนเศษหินหรือปนกรวด ก้อนกรวดขนาดใหญ่เป็นหินกลมมน ถ้าเป็นดินปนเศษหินมักพบชั้นหินพื้นดิน กว้าง 50 ซม. ดินเป็นสีน้ำตาล สีน้ำตาลปนแดง สีแดงปนเหลือง พบบริเวณพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา มีความลาดชันประมาณ 3 - 25 % เป็นดินตื้นมาก มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า 2 เมตรตลอดปี pH 5.0-7.0 ได้แก่วัสดุดินทราย แมริม นาเกลือ พะเยา น้ำจืด ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวเป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าละเมาะ และทุ่งหญ้าธรรมชาติ บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่ หรือไม้โตเร็ว

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินตื้นมีก้อนกรวดมาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีการกีดรอนของดินได้ง่ายที่ความลาดชันสูง สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นถึงเนินเขา

ความเหมาะสมสำหรับพืช : โดยทั่วไปแล้วกลุ่มชุดดินที่ 48 มีศักยภาพไม่ค่อยเหมาะสมและไม่เหมาะสมที่จะใช้ในการปลูกพืชไร่ พืชผัก และไม้ยืนต้น เนื่องจากเป็นดินตื้นถึงตื้นมากและมีก้อนหิน หรือเศษหินที่หน้าผิวดินไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการทำนา เนื่องจากสภาพพื้นที่สูงและดินเก็บกักน้ำไม่อยู่ แต่มีศักยภาพพอที่จะใช้ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์และปลูกไม้โตเร็วบางชนิด

การจัดการกลุ่มชุดดินที่ 48

ปลูกพืชไร่ ปัญหาดินตื้นมีลูกกรวดปนและดินมีความชื้นในดินต่ำ เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ใส่อัตรา 1-3 ตัน/ไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบลงดินเมื่อพืชปุ๋ยสดอายุประมาณ 60 วัน ใช้วัสดุ เช่น ฟางข้าว เศษหญ้า คอ หรืออย่างอื่นคลุมดินระหว่างแถวพืชที่ปลูก การไถเตรียมดิน ควรให้ลึกไม่น้อยกว่า 20 ซม. พร้อมกับคลุกเคล้ากับปุ๋ยอินทรีย์หรือวัสดุปรับปรุงดิน พัฒนาแหล่งน้ำเสริมในการเพาะปลูก เลือกพันธุ์พืชรากตื้นมาปลูก และมีหน้าดินหนาไม่ต่ำกว่า 15 ซม. ปัญหาดินเกิดการชะล้างพังทลาย(โดยเฉพาะชุดดินแมริม และทรายที่มีความลาดเทสูง) ปลูกพืชไร่ตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ ปลูกแถบหญ้า เช่น หญ้าแฝกตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่เพื่อช่วยชะลอการไหลบ่าของน้ำผิวดิน ปลูกพืชตระกูลถั่วแซมระหว่างแถวพืชหลักหรือปลูกพืชเหลือมถั่ว บริเวณที่มีความลาดเทเกิน 5% ควรนำมาตรการทางวิธีกลมาใช้ เช่น คันดิน คันเบนน้ำ ทางระบายน้ำ บ่อคักตะกอนหรือบ่อน้ำในไร่นา

ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำหรือเสื่อมลง ข้าวไร่ ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-16-8 อัตรา 20-25 กก./ไร่ ใส่หลังข้าวออก 20-30 วันร่วมกับแอมโมเนียมซัลเฟต หรือแอมโมเนียมคลอไรด์ อัตรา 10-20 กก./ไร่ เป็นการใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 ในระยะประมาณ 30 วันก่อนข้าวออกดอก

มันสำปะหลัง ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือสูตรอื่นที่มีธาตุอาหารพืชใกล้เคียงกันอัตรา 50-100 กก./ไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกใส่รองก้นหลุมก่อนปลูกและครั้งที่สอง โรยข้างต้นเมื่อมันสำปะหลังอายุ 2 เดือน

ข้าวโพด ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 หรือสูตรอื่นที่มีธาตุอาหารพืชใกล้เคียงกัน อัตรา 50-75 กก./ไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้ง ๆ แรกใส่รองก้นหลุมก่อนปลูก และครั้งที่สองเมื่อข้าวโพดสูงประมาณ 40 ซม. โดยโรยข้างแถวปลูก ห่างแถวข้าวโพดประมาณ 15-20 ซม. แล้วพรวนดินกลบ

ปลูกไม้ผล-ไม้ยืนต้น ปัญหาดินดินมีลูกรังปนและดินมีความชื้นต่ำในบางช่วง ปฏิบัติเช่นเดียวกับการปลูกพืชไร่ การเตรียมหลุมปลูก ควรขุดหลุมปลูกขนาด 75 x 75 x 75 ซม. หรือโตกว่า แล้วหาหน้าดินหรือดินจากที่อื่นมาคดกล่ดกับปุ๋ยอินทรีย์อัตราประมาณ 20-30 กก./หลุม เสร็จแล้วใส่ลงไปหลุมปลูกให้เต็มก่อนที่จะปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้น ปัญหาดินเกิดการชะล้างพังทลายปฏิบัติเช่นเดียวกับการปลูกไม้ผลในกลุ่มชุดดินที่ 47

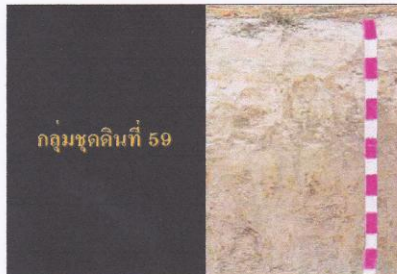
ปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ มะม่วงหิมพานต์ ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ได้แก่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา 50-100 กก./ต้น ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 อัตรา 300-800 กรัม/ต้น เมื่ออายุ 1-2 ปี และใส่อัตรา 1 กก./ต้นเมื่ออายุ 3 ปี อายุ 4-6 ปี ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 1.5-5 กก./ต้น อายุ 7 ปีขึ้นไป ใส่ปุ๋ยสูตร 13-13-21 อัตรา 2-3 กก./ต้น

ยูคาลิปตัส ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือสูตรอื่นที่มีธาตุอาหารพืชใกล้เคียงกัน ดังนี้
ครั้งแรก ใส่อัตรา 50 กรัม/ต้น รองก้นหลุมก่อนปลูก
ครั้งที่สอง ใส่อัตรา 50 กรัม/ต้น โรยรอบโคนต้นหลังปลูก 15 วัน
ครั้งที่สาม ใส่อัตรา 50 กรัม/ต้น โรยรอบโคนต้นตอนปลายฝน เมื่ออายุ 2-4 ปี ให้ใส่ครั้งละ 50 กรัม/ต้น ในต้นและปลายฤดูฝน

กลุ่มชุดดินที่ 59

กลุ่มชุดดินที่ 59

หน้าตัดดิน

บริเวณที่พบ

ลักษณะโดยทั่วไป : ดินมีการผสมของดินหลายชนิด ซึ่งเกิดจากตะกอนลำน้ำพัดพามาทับถมกัน พบบริเวณที่ราบลุ่ม หรือบริเวณพื้นล่างของหุบเขา มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ มีความลาดชันประมาณ 0-2 % ดินที่พบส่วนใหญ่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว มีลักษณะและคุณสมบัติต่าง ๆ เช่น เนื้อดิน สีดิน ความลึกของดิน ปฏิกริยา ดิน ตลอดจนความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับชนิดของวัตถุต้นกำเนิดดินในบริเวณนั้น ๆ ส่วนมากมีก้อนกรวดและเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดิน ได้แก่ชุดดินตะกอน สีน้ำการระบายน้ำเร็ว (AL-P) ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ประโยชน์ในการทำนา ส่วนในฤดูแล้งถ้ามีแหล่งน้ำนิยมใช้ปลูกพืชผัก หรือพืชไร่อายุสั้น

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินมีการระบายน้ำเร็ว มีน้ำแข็งในฤดูฝน และดินแฉะเกินไปสำหรับพืช

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : กลุ่มชุดดินที่ 59 มีศักยภาพเหมาะสมในการทำนาในช่วงฤดูฝน และเหมาะสมในการปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากดินมีความชื้นพอที่จะปลูกพืชไร่ได้หลายชนิดหลังการเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว และพื้นที่บางส่วนของกลุ่มดินนี้อยู่ภายใต้ระบบชลประทานโดยเฉพาะในภาคเหนือ ส่วนการปลูกไม้ผลหรือไม่ยืนต้นนั้น ไม่เหมาะสม เพราะมีน้ำท่วมขังในฤดูฝนและดินมีสภาพการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว

การจัดการกลุ่มชุดดินที่ 59

ปลูกข้าว หรือทำนา

ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำและ เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ในบางพื้นที่ ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ได้แก่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก อัตรา 1.5-2.0 ตัน/ไร่ หรือปลูกพืชตระกูลถั่ว เช่น ปอเทือง โสน โสนอัฟริกัน ฯลฯ เป็นปุ๋ยพืชสด ข้าว ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 35 กก./ไร่ ใส่ระยะปักดำหรือก่อนปลูก และใส่ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟตหรือแอมโมเนียมคลอไรด์ อัตรา 20-30 กก./ไร่ หรือปุ๋ยยูเรีย อัตรา 10-15 กก./ไร่ เป็นการใส่ปุ๋ยครั้งที่สอง เมื่อข้าวอายุ 35-50 วัน หลังปักดำ

ปลูกพืชไร่ ปัญหาการระบายน้ำของดินค่อนข้างเร็วถึงเร็วในบางพื้นที่ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน **การเตรียมพื้นที่ปลูก** ในกรณีปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูแล้งหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ควรดำเนินการดังต่อไปนี้ ทำร่องระบายน้ำรอบกระทรงนา กว้าง 40-50 ซม. และลึกประมาณ 20 ซม. แล้วขุดร่องปลูกมีขนาดสันร่องกว้างประมาณ 2

หัวข้อ : คำอธิบายคุณสมบัติและการจัดการกลุ่มชุดดิน
วันที่แก้ไขครั้งสุดท้าย : 14/6/11 เวลา : 12:49

ฉบับที่ 1 แก้ไขครั้งที่ 0

เมตร และระหว่างสันร่องปลูกมีทางเดิน กว้างประมาณ 30 ซม. เพื่อสะดวกในการให้น้ำและเข้าไปดูแลพืชที่ปลูก ในกรณีเปลี่ยนสภาพการใช้ที่ดินจากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่อย่างถาวรคือ ปลูกทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง ให้ทำคันรอบพื้นที่ปลูก และให้ยกร่องปลูกแบบถาวร สันร่องกว้างระหว่าง 6-8 เมตร และมีร่องระบายน้ำระหว่างสันร่องปลูก กว้างประมาณ 1.5 เมตร และลึกประมาณ 1 เมตร บนสันร่องปลูกอาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อย โดยการยกแปลงให้สูงขึ้น 10-20 ซม. และกว้าง 1.5-2.0 เมตร เพื่อช่วยการระบายน้ำบนสันร่อง และสะดวกในการเข้าไปดูแลพืชที่ปลูก ปัญหาเมื่อดินค่อนข้างเป็นทรายในบางพื้นที่ แก้ไขโดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เช่นปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมัก อัตรา 1-2 ตัน/ไร่

ปัญหาคือมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ พืชตระกูลถั่ว (ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วลิสง) ใส่ปุ๋ยเคมี สูตร 12-24-12 หรือ อัตรา 25-35 กก./ไร่ ใส่ตอนปลูกหรือหลังปลูก 20-25 วัน โดยใส่รองกันหลุมหรือโรยสองข้างแถวปลูกแล้วพรวนดินกลับ

ข้าวโพด ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-16-8 อัตรา 30-40 กก./ไร่ ใส่ร่วมกับปุ๋ยสูตร 21-0-0 อัตรา 20-25 กก./ไร่ หรือสูตร 46-0-0 อัตรา 10-15 กก./ไร่ ใส่ตอนปลูกและหลังปลูก 20-25 วัน โดยใส่รองกันหลุมและโรยสองข้างแถวปลูกแล้วพรวนดินกลับ

ปลูกไม้ผล ปัญหาน้ำท่วมขังในฤดูฝนและดินระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว ในกรณีเปลี่ยนสภาพการใช้ที่ดินจากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกไม้ผลถาวร ปฏิบัติเช่นเดียวกับวิธีการปลูกพืชไร่ถาวร

ปัญหาคือมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มะละกอ พันธุ์ที่แนะนำได้แก่ โกโก้ แยกคำ จำปาเคเสียน้ำผึ้ง สวายข มาเลเซีย ควรใส่ปุ๋ยสูตร 14-12-12 หรือ 20-15-15 อัตรา 1 กก./ต้น ระยะต้นอ่อนถึงก่อนออกดอก หลังจาก 1 ปีขึ้นไปใส่ประมาณ 1-1.5 กก./ต้น

ฝรั่ง พันธุ์ที่แนะนำได้แก่ กลมสาถิ ทูลเกล้า เวียดนาม ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 หรือ 13-13-21 อัตราประมาณ 1 กก./ต้น/ปี ควรดูไปกับการใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักอัตรา 10 กก./ต้น

ลำไย พันธุ์ที่แนะนำได้แก่ อีคอ ชมพู แห้ว เบี้ยวเขียว เมื่อต้นลำไยเริ่มให้ผล ควรดการให้น้ำช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคม ควรทำความสะอาดบริเวณโคนต้น ฉางหญ้าและเก็บกวาดใบที่ร่วงออก เพื่อให้หน้าดินแห้ง เดือนกุมภาพันธ์ลำไยแทงช่อดอก เริ่มให้น้ำโดยค่อย ๆ เพิ่มปริมาณจนถึงปกติ เดือนมีนาคมถึงมิถุนายน ควรมีการให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ ใส่ปุ๋ยสูตรบำรุงผลสูตร 12-12-17 หรือปุ๋ยสูตรเสมอ (15-15-15) ในอัตราครึ่งหนึ่งของอายุต้นและควรมีการค้ำยันกิ่งและฉีดสารเคมีป้องกันโรคและแมลงด้วย ช่วงเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม ควรมีการลดการให้น้ำลงก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิต ช่วงเดือนกันยายน-พฤศจิกายน ควรมีการตัดแต่งกิ่ง ฉีดยาป้องกันโรคและแมลง ใส่ปุ๋ยบำรุงต้น สูตร 15-15-15 อัตราครึ่งหนึ่งของอายุต้นร่วมกับการใส่ปุ๋ยคอกในอัตราเท่ากับอายุของต้น

ข้อมูลสาธารณูปโภค (ประปา, ไฟฟ้า, โทรศัพท์)

ระบบสาธารณูปโภค มีไฟฟ้า, ประปาหมู่บ้าน, ประปาภูเขา มีเครือข่ายโทรศัพท์มือถือ ais , detac และโทรศัพท์สาธารณะ ครอบคลุมบ้าน

ข้อมูลสิ่งก่อสร้างต่างๆ

- โรงเรียนประถมศึกษา	5	แห่ง
- โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	5	แห่ง
- โรงพยาบาลอำเภอเสริมงาม	1	แห่ง
- สถานีอนามัยประจำตำบล	4	แห่ง
- สถานีตำรวจอำเภอเสริมงาม	1	แห่ง
- สถานีตำรวจ (จุดพักสายตรวจประจำตำบล)	4	แห่ง
- องค์การบริหารส่วนตำบล	2	แห่ง
- เทศบาลตำบล	3	แห่ง
- การศึกษานอกโรงเรียน	1	แห่ง
- เทศบาลตำบล	3	แห่ง
- ธนาคารเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	1	แห่ง
- สหกรณ์การเกษตรเสริมงามจำกัด	1	แห่ง

ภัยธรรมชาติ

ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นในพื้นที่อำเภอเสริมงามส่วนใหญ่ มักเกิดขึ้นประจำทุกปี คือ อุทกภัย ช่วงจะเกิดระหว่างเดือน กรกฎาคม – เดือน สิงหาคม อุทกภัยนั้น จะพบบริเวณพื้นที่ที่ติดกับน้ำแม่เลียง, น้ำแม่ฝุ่ง, น้ำแม่ห้อม, น้ำแม่เสริม จะเกิดความเสียหายจากน้ำป่ากัดเซาะตลิ่งพังเสียหาย และทำลายพืชผลทางการเกษตรเสียหายบริเวณที่ติดกับแม่น้ำแม่เสริม ,แม่น้ำแม่เลียง,แม่ฝุ่ง,แม่เสริมและแม่ห้อมเป็นประจำทุกปี

2.2 ข้อมูลทางชีวภาพ

สภาพการผลิต การประกอบอาชีพการเกษตรในอำเภอเสริมงาม เกษตรกรมีการปลูกพืชอยู่ 3 – 4 ชนิดหลัก คือ ปลูกถั่วลิสง,ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ช่วงต้นฤดูฝน และทำนาหลังการเก็บเกี่ยวข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกถั่วลิสง,ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์, กระเทียมและผักสวนครัว ซึ่งได้ทำมาโดยตลอด

การผลิตพืช

- **ทำนา (ข้าวนาปี)** ร้อยละ 70 ของพื้นที่ทำการเกษตร โดยใช้พันธุ์ส่งเสริมเป็นหลัก คือ ข้าวเหนียวพันธุ์ กข.6 ,ข้าวเหนียวสันป่าตอง 1 ประชาชนในอำเภอเสริมงามบริโภคข้าวเหนียวโดยจะปลูกพันธุ์ กข.6 75 % ข้าวสันป่าตอง 1 20 % นอกนั้นจะปลูกข้าวเจ้าพันธุ์ขาวมะลิ 105 จำนวน 5 % ของพื้นที่

- **ถั่วลิสง** ร้อยละ 15 ของพื้นที่ทำการเกษตร โดยใช้พันธุ์ส่งเสริมคือ พันธุ์ไทนาน 9 โดยจำหน่ายให้พ่อค้าในท้องถิ่นและพ่อค้าอำเภอใกล้เคียง

- **กระเทียม** ร้อยละ 5 ของพื้นที่ทำการเกษตร โดยส่วนใหญ่จะเก็บไว้บริโภคและแปรรูปผลผลิตจำหน่าย

- **ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** ร้อยละ 5 ของพื้นที่การเกษตรเกษตรกรผู้ปลูกใช้พันธุ์ลูกผสมปิดผลผลิตจำหน่ายให้พ่อค้าท้องถิ่นและพ่อค้าต่างอำเภอ

- **ลำไย** ร้อยละ 5 ของพื้นที่ทำการเกษตร โดยส่วนใหญ่จำหน่ายในตำบล, อำเภอ และต่างจังหวัด

การผลิตสัตว์

ในปัจจุบันมีการเลี้ยงโคจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่เป็นโคขุน เพราะสภาพพื้นที่เหมาะแก่การเลี้ยงและราคาวัวค่อนข้างแพง จึงมีเกษตรกรเลี้ยงค่อนข้างมาก ส่วนสุกรขุนและไก่พันธุ์เนื้อ ได้มีการจ้างเลี้ยงของภาคเอกชน เช่น ซีพี, เบทาโกร โดยจำหน่ายให้กับบริษัทโดยตรง

การผลิตด้านประมง

มีการปล่อยปลาตามแหล่งน้ำธรรมชาติ,อ่างเก็บน้ำสาธารณะ,อ่างเก็บน้ำแม่เลียง ,อ่างเก็บน้ำแม่ตำ, อ่างเก็บน้ำแม่ก๊ิด และเลี้ยงปลาในบ่อดิน ขนาด 50 ตารางวา ถึง 1 ไร่ เลี้ยงไว้จำหน่ายและบริโภคในครัวเรือน ปลาที่เลี้ยง ได้แก่ ปลานิล, ปลาไน,ปลาดุก, ปลาตะเพียน ฯลฯ

ปฏิทินกิจกรรมในการดูแลปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์

	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี							ปักดำ		ปลูกดูแลรักษา		เก็บเกี่ยว	
ถั่วลิสง			ปลูก	ดูแลรักษา				เก็บเกี่ยว				
กระเทียม	ดูแลรักษา		เก็บเกี่ยว									ปลูก
วัว	ตลอดทั้งปี											

เทคโนโลยีการผลิตพืช

ข้าวนาปี

- (1) ใช้บริโคคและจำหน่าย
- (2) ลดต้นทุนการผลิต
- (3) เพิ่มผลผลิต

เงื่อนไข

- (1) ใช้ปุ๋ยคอก , ปุ๋ยพืชสด , ปุ๋ยชีวภาพ ร่วมกับปุ๋ยเคมี
- (2) ใช้พันธุ์ส่งเสริม กข.6 , ขวามะลิ105,สันป่าตอง 1
- (3) คลุกยาเมล็ดพันธุ์ด้วยสารเคมีป้องกันโรคไหม้และโรคยอดฝักดาบ
- (4) ดูแลรักษา หมั่นตรวจแปลงนา ตรวจนับพยากรณ์โรคแมลงสม่ำเสมอ
- (5) เก็บเกี่ยวข้าวระยะที่เหมาะสม (ระยะพลับพลึงหรือข้าวออกรวง ประมาณ 30 – 35 วัน)
- (6) ก่อนเก็บเกี่ยว 10 วัน ระบายน้ำออกจากแปลงนา เพื่อให้ข้าวสุกพร้อมกันง่ายต่อการเก็บเกี่ยว

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน (ต่อไร่)

1. ต้นทุนการผลิต	1,025 บาท
1.1 ค่าเตรียมดิน	200 บาท
1.2 ค่าพันธุ์	105 บาท
1.3 ค่าสารเคมี	100 บาท
1.4 ค่าปุ๋ย	200 บาท
1.5 ค่าแรงงานในการปลูก, เก็บเกี่ยว	600 บาท

<u>ผลผลิต</u>	550 กิโลกรัม / ไร่
ราคาผลผลิตเฉลี่ย	8 บาท
รายได้	4,400 บาท กำไร 3,375 บาท

ถั่วลิสง

- (1) ตลาดขยายตัวสูงขึ้น ทั้งฝักสดและแห้ง
- (2) ช่วยปรับปรุงดิน เหมาะสมสำหรับเป็นพืชหมุนเวียน
- (3) เพิ่มอาหารโปรตีนในชนบท
- (4) ภาคเอกชนต้องการวัตถุดิบมากขึ้นทั้งฝักสดและเมล็ดกะเทาะเปลือกแล้ว

เงื่อนไข

- (1) ปลูกในสถานที่ไม่มีน้ำขัง เป็นที่ลุ่มควรยกร่อง ขนาดของร่องขึ้นอยู่กับสภาพดิน การระบายน้ำ ดินร่วนซุยปลูกจำนวนแถว / ร่องมากขึ้นได้
- (2) การไถดินลึกประมาณ 15 – 20 เซนติเมตร
- (3) คลุกด้วยเชื้อไรโซเบียม สำหรับถั่วลิสงก่อนปลูก 1 ถัง / เมล็ดพันธุ์ปลูกในพื้นที่ 1 ไร่
- (4) เก็บเกี่ยวตามอายุ และสุ่มตัวอย่างประกอบ ให้เก็บฝักแก่ตากแดดให้มีปริมาณความชื้นของฝักต่ำกว่า 9 % หรือเมล็ดแห้งควรมีความชื้นต่ำกว่า 7%

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน (ต่อไร่)

1. ต้นทุนการผลิต	830	บาท
1.1 ค่าเตรียมดิน	200	บาท
1.2 ค่าเมล็ดพันธุ์	400	บาท
1.3 ยาเคมี	50	บาท
1.4 ปุ๋ย	30	บาท
1.5 แรงงาน	150	บาท
ผลผลิต	230	กิโลกรัม / ไร่
ราคา	10	บาท
รายได้	2,300	บาท
กำไร	1,470	บาท

ปริมาณผลผลิต

ข้าวนาปี พื้นที่การปลูกข้าวนาปี 36,427 ไร่ ผลผลิต 550 กิโลกรัม / ไร่
เก็บเกี่ยวผลผลิต วันที่ 20-30 พฤศจิกายน

ถั่วลิสง พื้นที่การปลูกถั่วลิสงต้นฝน 10,536 ไร่ ผลผลิต 280 กิโลกรัม / ไร่
ปลูกถั่วลิสงฤดูแล้ง 4,420 ไร่ ผลผลิต 270 กิโลกรัม / ไร่

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พื้นที่การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 2,839.75 ไร่ ผลผลิต 800 กิโลกรัม / ไร่

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

อำเภอ เสริมงามมีแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ได้แก่ ศูนย์ศิลปาชีพแม่คำ, ฟาร์มตัวอย่างบ้านแม่คำ
ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริบ้านแม่คำ, วัดนางอย, ถ้ำผากานด่าบลเสริมชัย, และเขตอุทยานแห่งชาติดอย
ผาเมือง, เขตป่าสงวนแห่งชาติแม่เลียง โดยส่วนใหญ่จะเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยการชมป่า, นกและ
ตกปลาบริเวณอ่างเก็บน้ำแม่เลียง นอกจากนี้มีน้ำตกแม่หอมซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญที่ได้รับการส่งเสริม
จากท้องถิ่นให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเสริมงาม

2.3 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

ขนาดการถือครองที่ดิน

โดยส่วนใหญ่มีเนื้อที่ถือครอง 1-5 ไร่ ประมาณร้อยละ 80 ของพื้นที่ 5-10 ไร่ ประมาณร้อยละ 15 ของพื้นที่และ 10 ไร่ขึ้นไป ประมาณร้อยละ 5 ของพื้นที่

สิทธิในที่ดินทำกิน

พื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่ ร้อยละ 70 ยังไม่มีเอกสารสิทธิ์

จำนวนแรงงาน

วัยแรงงานอายุ 25 - 60 ปี ส่วนใหญ่จะทำงานในจังหวัด, ต่างจังหวัด และต่างประเทศ เนื่องจากมีข้อจำกัดในการทำการเกษตรในฤดูแล้งในบางพื้นที่จะมีปัญหาเรื่องน้ำทำการเกษตร ทำให้ว่างงานหลังฤดูการทำนา เกษตรกรอำเภอเสริมงามมีค่านิยมให้สมาชิกในครัวเรือนเดินทางไปทำงานต่างประเทศ เช่น ใต้หวัน , ญี่ปุ่น, แคนาดา, เกาหลี, สิงคโปร์และประเทศแถบตะวันออกกลาง ซึ่งนำเงินเข้าสู่อำเภอเสริมงามในแต่ละปีไม่ต่ำกว่า 500 ล้านบาท

การรวมกลุ่มเกษตรกรและเงินทุนของกลุ่ม

อำเภอเสริมงาม มีกลุ่มเกษตรกรทำนา จำนวน 4 กลุ่ม จำนวนสมาชิก 310 ราย และกลุ่มเกษตรกรทำไร่อยู่ 4 กลุ่ม จำนวนสมาชิก 252 ราย มีเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มประมาณ 50,000 บาท ในแต่ละหมู่บ้านจะมีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจัดตั้งอยู่โดย ทางกลุ่มแม่บ้านจะทำกิจกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น แปรรูปข้าวซ้อมมือ , แปรรูปผลิตภัณฑ์จากถั่วลิสง , แปรรูปกระเทียม ฯลฯ สำหรับเงินทุนกลุ่มจะได้รับการสนับสนุนกองทุนหมุนเวียนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานราชการในพื้นที่

แหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตร

เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 90 จะเป็นสมาชิกลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาอ้อยเสริมงาม ส่วนอีกร้อยละ 10 จะเป็นลูกค้าของสหกรณ์การเกษตรเสริมงาม

ข้อมูลการตลาด

ตลาดที่รับซื้อผลผลิตการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอเสริมงามได้แก่ พ่อค้าท้องถิ่นจะรับซื้อและนำไปจำหน่ายให้พ่อค้าในอำเภอและจังหวัดต่อไป

กองทุนหมู่บ้าน

อำเภอเสริมงาม มีกองทุนอยู่ 42 หมู่บ้าน 42 กองทุน ๗ ละ 42,000,000 บาท โดยสมาชิกกองทุนจะกู้เงินไปทำกิจกรรมระยะสั้น ถึงปานกลาง เช่น ซื้อม้า , ปัจจัยการผลิต , ปรับปรุงอาชีพเดิม วงเงินกู้ยืมอยู่ระหว่าง 20,000 - 30,000 บาท กู้ในระยะเวลา 1 ปี ดอกเบี้ยร้อยละ 2 โดยคณะกรรมการจะหักดอกเบี้ยก่อนในครั้งแรก

ส่วนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการรวมกลุ่ม 42 กลุ่ม สมาชิก 1,560 คน จำนวนเงินสะสม 3,294,595 บาท

2.4 ข้อมูลด้านสังคม

ประวัติความเป็นมาของสมาชิกในชุมชน การตั้งถิ่นฐาน

เป็นชุมชนพื้นบ้านตั้งแต่ดั้งเดิม พูดภาษาคำเมือง เป็นภาษาท้องถิ่น มีความผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้นเหมือนพี่น้อง มีขนบธรรมเนียมประเพณีเหมือน ๆ กัน ความเป็นอยู่ตลอดจนการประกอบอาชีพคล้ายกัน นับถือศาสนาพุทธ มีความเคารพนับถือผู้อาวุโส,ผู้สูงอายุ มีประเพณีลงแขกปักดำ,เก็บเกี่ยวข้าว,และประเพณีตามความเชื่อถือของท้องถิ่น

ระดับการศึกษา

การศึกษาของประชากรส่วนใหญ่ประมาณ 70 % จบการศึกษาก่อนบังคับ คือ ป.4 และประมาณ 20 % จบการศึกษาสูงสุด ชั้น ม.3 แนวโน้มของการศึกษาในอนาคตจะดีขึ้น เนื่องจากได้เปิดโรงเรียนขยายโอกาสและการศึกษานอกโรงเรียนขึ้น และภาครัฐสนับสนุนทุนการศึกษา(กู้ยืมเรียนเพื่อการศึกษา)

วิถีการดำเนินชีวิต

- เกษตรกรอำเภอเสริมงามบริโภคข้าวเหนียวเป็นอาหารหลัก ความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย มีความกระตือรือร้นในการสร้างงานและอาชีพเสริม ,มีการหาของป่าตามฤดูกาล เช่น เห็ดถอบ,เห็ดโคน,เห็ดลม,เห็ดหล่ม,อิงอ่าง ซึ่งนำรายได้เข้าอำเภอเสริมงามไม่ต่ำกว่า 12 ล้านบาทต่อปี (9,000-12,000 บาทต่อครัวเรือน)
- เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาและงานประเพณีตามความเชื่อของแต่ละหมู่บ้านเป็นประจำ
-

กลุ่มกิจกรรม

กลุ่มเกษตรกรทำนา	4	กลุ่ม สมาชิก	310	ราย
- กลุ่มเกษตรกรทำไร่	4	กลุ่ม สมาชิก	252	ราย
- กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	42	กลุ่ม สมาชิก	709	ราย
- กลุ่มแปรรูปข้าวซ้อมมือ	2	กลุ่ม สมาชิก	60	ราย
- กลุ่มออมทรัพย์	42	กลุ่ม สมาชิก	1,560	ราย
- กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	75	กลุ่ม สมาชิก	9 90	ราย

บทที่ 3

สถานการณ์ของชุมชน

ศักยภาพและโอกาสของอำเภอเสริมงาม

1. ด้านเศรษฐกิจ

อำเภอเสริมงาม มีศักยภาพทางด้านประชากรในวันแรงงาน (อายุ 25 – 60 ปี) จำนวนมาก ซึ่งมีค่านิยมมักให้สมาชิกในครัวเรือนไปทำงานต่างประเทศ และต่างจังหวัดในแต่ละปีสามารถนำเงินเข้ามาในอำเภอเสริมงามไม่ต่ำกว่า 150 ล้านบาทต่อปี หากได้รับการพัฒนาส่งเสริมด้านอุตสาหกรรมโรงงาน, อุตสาหกรรมในครัวเรือน, การส่งเสริมอาชีพให้เกษตรกรมีงานทำตลอดปีเพราะมีแหล่งน้ำที่สมบูรณ์จากอ่างเก็บน้ำแม่เลียง, อ่างเก็บน้ำแม่กืด, อ่างเก็บน้ำแม่ดำจะทำให้เกษตรกรในอำเภอเสริมงามมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดี, มีรายได้เพิ่มมากขึ้นหากได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำให้เศรษฐกิจในอำเภอเสริมงามเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนตลอดไป

2. ด้านคมนาคม

การคมนาคมนับได้ว่ามีระยะทางที่ไม่ห่างไกลจากตัวจังหวัดลำปาง, ทางด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรมมีถนนสามารถเชื่อมต่อได้สะดวก ถ้าถนนได้รับการพัฒนาด้านการปรับปรุงขยายเส้นทาง จะสามารถพัฒนาส่งเสริมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้เพราะมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ น้ำตกแม่ห้อม, อ่างเก็บน้ำแม่เลียง ฯลฯ

3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม (ป่าไม้)

อำเภอเสริมงามมีอาณาบริเวณป่ากว้างใหญ่ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร และเป็นแหล่งอาหารธรรมชาติให้กับราษฎรในพื้นที่ หากได้รับการส่งเสริมอนุรักษ์ / ป่าไม้โดยชุมชน/หมู่บ้านเป็นผู้ดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ร่วมกัน จะสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรใช้เป็นแหล่งผลิตผลผลิตการเกษตรที่สำคัญ และสร้างความสมดุลทางธรรมชาติด้านระบบนิเวศต่อชุมชนได้อย่างแท้จริง

3.1 ปัญหาของชุมชน

การวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาของอำเภอเสริมงาม ได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากการจัดเวทีชุมชน , ประชาคมหมู่บ้าน , ตำบล โดยเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา คือ

1. ด้านกายภาพ
2. ด้านชีวภาพ
3. ด้านเศรษฐกิจ
4. ด้านสังคม

1. ด้านกายภาพ

จากแผนที่ชุดดินจะเห็นว่า อำเภอเสริมงามจะมีพื้นที่ล้อมรอบด้วยภูเขา ซึ่งเป็นอุทยานแห่งชาติดอยผาเมืองและเขตป่าสงวนแห่งชาติแม่เลียง , ที่อยู่อาศัย , พื้นที่ทำกินส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติแม่เลียง ทั้งที่ราษฎรได้อยู่อาศัยมาเป็นเวลานาน ทำให้ที่ทำกินมีอยู่จำกัด และไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินประมาณ 60 % ของพื้นที่ทำกิน

2. ด้านชีวภาพ

อำเภอเสริมงาม ได้ทำการเกษตรโดยอาศัยแหล่งน้ำสำคัญ 3 แห่ง คือ แม่น้ำแม่เลียง, แม่น้ำแม่ห้อม ,แม่น้ำแม่ผึ้ง,น้ำแม่เสริมและอ่างเก็บน้ำที่อยู่ในแต่ละตำบลเช่น อ่างเก็บน้ำแม่เลียง ,อ่างเก็บน้ำแม่กืด อ่างเก็บน้ำแม่คำ พื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่ร้อยละ 70 จะได้น้ำจากน้ำแม่เลียงซึ่งไหลผ่านหลายหมู่บ้านในตำบลเสริมขาว, ตำบลทุ่งงาม ทางราชการสร้างอ่างเก็บน้ำแม่เลียง ,อ่างเก็บน้ำแม่คำ ,อ่างเก็บน้ำแม่กืด ทำให้เกษตรกรได้ทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี ในการทำเกษตรของอำเภอเสริมงามเป็นปัญหาหนึ่งซึ่งต้องแก้ไขได้แก่ ต้นทุนการผลิตสูงเช่น เมล็ดพันธุ์,ปุ๋ยเคมี,ยาเคมี ฯลฯ ในการผลิตข้าวนาปี,ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และถั่วลิสง

3. ด้านเศรษฐกิจ

เกษตรกรอำเภอเสริมงาม จะทำการเกษตรอยู่ 2 ช่วงคือ ปลูกข้าวนาปีและปลูกถั่วลิสงหลังการทำนาแล้ว เกษตรกรต้องว่างงานโดยต้องทำอาชีพรับจ้างในตัวอำเภอ, จังหวัด และต่างจังหวัด เพื่อให้มีรายได้จุนเจือครอบครัว ปัญหาการว่างงานหลังฤดูการทำนา เป็นปัญหาอีกปัญหาหนึ่งซึ่งจะต้องแก้ไข

4. ด้านสังคม

เกษตรกรในอำเภอเสริมงาม มีความขยันขันแข็ง มีการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความพร้อมและให้ความร่วมมือต่อชุมชนเป็นอย่างดี จะสังเกตได้จากการลงแขกปลูกข้าว, ลงแขกเกี่ยวข้าว และการทำประชาคมหาเสพติด โดยจะมีการลงโทษแก่ผู้ทำความผิดหาเสพติดตามข้อตกลงของประชาคมทำให้อาเสพติดในอำเภอมีสถิติลดลง การรักษาป่าทำให้ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์ โดยชุมชนทุกหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการรักษาป่าโดยเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลสนับสนุนงบประมาณในการทำงานของคณะกรรมการรักษาป่าของแต่ละหมู่บ้านเป็นประจำทุกปี ในการตรวจสอบดูแลสำรวจพื้นที่ป่าของหมู่บ้าน, ตำบลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

วิสัยทัศน์อำเภอเสริมงาม ยุทธศาสตร์และมาตรการ

วิสัยทัศน์ตำบลเสริมขวา	ยุทธศาสตร์	มาตรการ
1. ด้านสังคม มุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมบริหารปกครองที่โปร่งใสตรวจสอบได้	- ใช้กระบวนการประชาคม - ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่ผู้นำและประชาชน - กำกับตรวจสอบ ติดตามดูแลโดยประชาชน (ประชาคม)	- ปรับบทบาทของนักส่งเสริมเป็นผู้กระตุ้น ส่งเสริมประชาชนคิดเองทำเองมากขึ้น - ใช้กระบวนการประชาคมหมู่บ้าน, ตำบล, อย่างต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาด้านการเกษตร
2. ด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมการเกษตรแบบพอเพียง รวมกลุ่มสมาชิกทำงานเสริมรายได้และเพิ่มการออมเพื่อการลงทุน	- เน้นการเกษตรแบบพออยู่พอกิน เหลือขาย - รวมกลุ่มสมาชิกแปรรูปผลผลิตการเกษตรออกจำหน่ายเพิ่มรายได้ - รวมกลุ่มรับงานอุตสาหกรรมแบบครัวเรือนมาดำเนินการ	- ส่งเสริมการรวมกลุ่ม เพื่อพัฒนากลุ่มอาชีพ, ชุมชนและเกิดกองทุนหมุนเวียน - เพิ่มศักยภาพ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรสู่เกษตรกรประสานงานภาครัฐ, เอกชนขยายตลาดผลผลิตและแปรรูปการเกษตรและรับงานอุตสาหกรรมแบบครัวเรือน (เย็บ

		ผ้า ฯลฯ)
3. <u>ด้านชีวภาพ</u> เน้นการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าโดยการรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปผลผลิตการเกษตร	- แปรรูปข้าว, ถั่วลิสง เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต - โครงการโรงกะเทาะถั่วลิสง เพื่อแปรรูปผลผลิตถั่วลิสง - โครงการศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน - โครงการส่งเสริมการปลูกยางพาราครบวงจร	- รวมกลุ่ม ระดมทุน แปรรูปข้าว พัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวซ้อมมือ - รวมกลุ่ม ระดมทุน แปรรูปถั่วลิสง ท้องถิ่นมีงานทำตลอดปี มีรายได้เพิ่มขึ้น - มีเมล็ดพันธุ์ดี จัดตั้งกองทุนเมล็ดพันธุ์และมีการกระจายพันธุ์ดีสู่เกษตรกร
4. <u>ด้านกายภาพ</u> ส่งเสริมการใช้ที่ดินที่มีอยู่จำกัด ให้มีการพัฒนาและใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่	- ให้มีการอนุรักษ์ดิน, น้ำ และสิ่งแวดล้อม - มีการรักษาป่าไม้ให้มีความอุดมสมบูรณ์	- รวมกลุ่มเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ, ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ, ปุ๋ยหมัก

บทที่ 4

สังเคราะห์ข้อมูล

ประวัติการประกอบอาชีพของชุมชน

โดยส่วนใหญ่เกษตรกรในอำเภอเสริมงามจะมีการปลูกพืชคล้าย ๆ กัน เพราะมีน้ำเป็นตัวบังคับ ซึ่งในข้อจำกัดนี้ทำให้การปลูกพืชต้องคล้ายกัน เช่น ปลูกถั่วลิสง, ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามด้วยข้าวนาปี และกระเทียม หรือผักสวนครัว หรือ ข้าวนาปีตามด้วยถั่วลิสง, ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ทั้งนี้แล้วแต่สภาพพื้นที่ และน้ำที่ใช้ในการเกษตร

ลักษณะการผลิต เทคนิค ระบบ

ถั่วลิสง การผลิตใช้พันธุ์ส่งเสริม เช่น ไทนาน 9 การปลูกจะไม่ใช้เชื้อไรโซเบียมคลุกเมล็ดก่อนมีการแนะนำให้เกษตรกรใส่แร่ยับยั้งในระยะถั่วลิสงเริ่มออกดอก 20-30 วัน หลังปลูก โดยการใส่ทางดินในอัตรา 25-50 กิโลกรัมต่อไร่ โดยหว่านกระจายให้ทั่วระหว่างแถวปลูกหรือใส่แต่งข้างและพรวนดินกลบโคนต้น ยับยั้งเป็นแหล่งธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ทำให้โครงสร้างดินดีขึ้น ทำให้ถั่วลิสงเจริญเติบโตดีมีภูมิต้านทานที่ดี และมีผลทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น เมล็ดถั่วลิสงจะไม่ลีบและเมล็ดถั่วลิสงมีความสมบูรณ์ได้น้ำหนัก โดยได้รับการสนับสนุนแร่ยับยั้งจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแม่เมาะนำมาปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มผลผลิตถั่วลิสงในปี 2552/2553 จำนวน 1,120 ตันต่อรุ่นคาดว่าจะได้รับผลผลิตไม่ต่ำกว่า 280 กิโลกรัม/ไร่ การจำหน่ายผลผลิตจะจำหน่ายให้พ่อค้าท้องถิ่นและพ่อค้าต่างอำเภอ

ข้าวนาปี การผลิตใช้พันธุ์ส่งเสริม เช่น กข.6 , ขาวมะลิ 105 , สันป่าตอง 1 จะเริ่มตกกล้าประมาณเดือน กรกฎาคมของทุกปี ปัญหาที่พบ คือ โรคไหม้ข้าว, โรคข้าว และโรคยอดฝักดาบ ผลผลิตส่วนใหญ่จะใช้ในการบริโภคเหลือจำหน่าย

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ การผลิตใช้พันธุ์ลูกผสมปิด พันธุ์ที่ภาคเอกชนส่งเสริมเช่น พันธุ์ 888, พันธุ์ 999 ฯลฯ การปลูกจะปลูกอยู่ 2 ช่วงคือในฤดูฝนจะปลูกบริเวณที่ดอนโดยอาศัยน้ำฝนและในฤดูแล้งจะปลูกในแปลงนาหลังการเก็บเกี่ยวข้าวนาปีอาศัยน้ำจากอ่างเก็บน้ำแม่เลี้ยง , อ่างเก็บน้ำแม่กิด , อ่างเก็บน้ำแม่ต้า ผลผลิตที่ได้ประมาณ 800 – 1,000 กิโลกรัม/ไร่ผลผลิตจำหน่ายให้พ่อค้าท้องถิ่นและพ่อค้าอำเภอใกล้เคียง

กระเทียม การผลิตจะผลิตหลังการเก็บเกี่ยวข้าวนาปีใช้พื้นที่ในเมือง จะปลูกไว้บริโภคเป็นส่วนใหญ่

การวิเคราะห์ระบบการผลิตพืช (จุดแข็ง,จุดอ่อน,โอกาส และอุปสรรค)

แสดงผลการวิเคราะห์ระบบการผลิตพืชในอำเภอเสริมงาม

อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ข้าวนาปี	ไม้ผล(ลำไย)	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ถั่วลิสง
1. จุดแข็ง/ข้อดี - เกษตรกรมีความพร้อม - มีการรวมกลุ่ม	1. จุดแข็ง/ข้อดี - ดูแลง่าย - พื้นที่ปลูกมีความเหมาะสม	1. จุดแข็ง/ข้อดี - เกษตรกรมีความพร้อม - พื้นที่เหมาะสม	1.จุดแข็ง/ข้อดี - เกษตรกรมีความพร้อมและชำนาญ - พื้นที่มีความเหมาะสม
2. จุดอ่อน/ข้อด้อย - โรคแมลงระบาดเป็นประจำ - วัยแรงงานสูงอายุ - ค่าแรงสูง	2. จุดอ่อน/ข้อด้อย - ราคาไม่แน่นอน - ขาดการจัดการในสวนที่เหมาะสม	2.จุดอ่อน/ข้อด้อย - ราคาขึ้นลงไม่แน่นอน - เมล็ดพันธุ์ราคาแพง	2.จุดอ่อน/ข้อด้อย - ราคาขึ้นลงไม่แน่นอน - ขาดการส่งเสริมในเรื่องเมล็ดพันธุ์ดี(ใช้มานาน)
3. โอกาส/ศักยภาพ - มีแหล่งทุน ธกส ,สหกรณ์ - มีน้ำทำการเกษตรตลอดปี	3.โอกาส/ศักยภาพ - มีตลาดรองรับ	3. โอกาส/ศักยภาพ - มีตลาดรองรับ - ผลผลิตสูง	3.โอกาส/ศักยภาพ - มีตลาดรองรับ - ผลิตได้ปีละ 2-3 ครั้ง - ผลผลิตสูง
4. อุปสรรค/ข้อจำกัด - พื้นที่ทำการผลิตมีจำนวนจำกัด - ปัจจัยการผลิตราคาแพง - ขาดแรงงานในครัวเรือนภาคเกษตร	4.อุปสรรค/ข้อจำกัด - พื้นที่ปลูกมีจำกัด - ขาดแหล่งน้ำ - น้ำมันราคาแพง	4. อุปสรรค/ข้อจำกัด - ขาดเงินทุน - ขาดแรงงานในครัวเรือนภาคเกษตร	4. อุปสรรค/ข้อจำกัด - ขาดเงินทุน - ขาดแรงงานในครัวเรือนภาคเกษตร

บทที่ 5

แนวทางการพัฒนาชุมชน

แผนพัฒนาการเกษตรของอำเภอเสริมงาม ได้เกิดขึ้นจากการประชุมในระดับหมู่บ้าน, ตำบลเพื่อจัดทำกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ กระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผน ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันยอมรับกันและกัน ก่อเกิดเป้าประสงค์หลัก (Vision) ร่วมกัน โดยมุ่งปรับ กระบวนทัศน์ค่านิยม เพื่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติส่งผลให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์การวางแผนกล ยุทธ์ว่าหมู่บ้านหรือชุมชนมีปัญหาอะไร , รู้เรา (อ่อนแอ) สภาพภายใน , รู้เขา (โอกาส , อุปสรรค) สภาพ ภายนอก นักชงชัย กำหนดสภาพที่พึงประสงค์ สร้างวิสัยทัศน์ กำหนดกลยุทธ์ แนวทาง ทางเลือกที่ เหมาะสม การกำหนดแผน กำหนดเครื่องมือ กิจกรรมขับเคลื่อนกระบวนการตามทางเลือกและกำหนดการ ประเมินผลโดยการทำ Swot เพื่อวิเคราะห์หมู่บ้านและตำบลเพื่อหาจุดแข็ง, จุดอ่อน, โอกาส , อุปสรรค โดย การวิเคราะห์และสร้างตาราง Swot Matrix โดยจับคู่ระหว่างจุดแข็ง-โอกาส , จุดแข็ง-อุปสรรค จุดอ่อน-โอกาส , จุดอ่อน-อุปสรรค

จากการทำ Swot Matrix ทำให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาในอำเภอเสริมงามได้ดังนี้ คือ ตารางวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค

ปัจจัยภายใน		ปัจจัยภายนอก	
จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน(W)	โอกาส (O)	อุปสรรค(T)
- มีงบประมาณ - มีน้ำทำการเกษตร ตลอดปี - เกษตรกรมีความขยัน ขันแข็ง - ผู้นำให้การสนับสนุน การมีส่วนร่วมของชุมชน เข้มแข็ง	- งบประมาณส่วนใหญ่ นำไปพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐาน - ยังขาดการส่งเสริม อาชีพอย่างต่อเนื่อง - ประชากรมีค่านิยมไป ทำงานต่างประเทศ - พื้นที่ทำการเกษตรส่วน ใหญ่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ - จากการกระตุ้นอย่าง ต่อเนื่อง - ผลผลิตขายได้ราคาต่ำ	- มีการสนับสนุนด้าน สินเชื่อ - หน่วยงานราชการ ภายนอกสนับสนุน งบประมาณในการพัฒนา - งบประมาณจาก ภายนอกมาสนับสนุน การพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานยังน้อย	- ยังมีข้อจำกัดในด้าน สินเชื่อ - ขาดการบูรณาการของ หน่วยงานภาครัฐ - หน่วยงานภาครัฐมีการ ปรับโครงสร้างทำให้ งบประมาณล่าช้าและ งบประมาณสนับสนุนมี น้อย

จากปัญหาที่ได้จากการทำ SWOT ทำให้เกิดแผน 3 ด้าน จัดทำแผนงาน/โครงการเสนอของบประมาณใน
ปีงบประมาณ 2561 – 2564 คือ

1. แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี

- 1.1 โครงการส่งเสริมการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี
- 1.2 โครงการพัฒนาศักยภาพ สพก.ถั่วลิสง(ศูนย์หลัก+ศูนย์ขยาย)
- 1.3 โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่
- 1.4 โครงการส่งเสริมและพัฒนาแปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
- 1.5 โครงการส่งเสริมและพัฒนา Smart Farmer
- 1.6 โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตยางพาราครบวงจร

2. แผนลงทุน

- 2.1 โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าปลอดครบวงจรและยั่งยืนตามแนวพระราชดำริ
- 2.2 โครงการส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

3. แผนฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 3.1 โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ, ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ, ปุ๋ยหมักทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี

โดยได้จัดทำแผนงาน/โครงการทั้ง 3 แผนนำเสนอของบประมาณ ปี 2561 – 2564 เสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลเสริมขวา, องค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง, เทศบาลตำบลเสริมงาม, เทศบาลตำบลเสริมซ้ายและเทศบาลตำบลทุ่งงาม อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง นำเข้ากรอบแผน 3 ปี

เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศของอำเภอเสริมงามอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยผาเมือง, เขตป่าสงวนแห่งชาติแม่เลียงจึงมีการจัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมให้ทุกหมู่บ้านจัดทำฝายแม้วในเขตป่าชุมชนของหมู่บ้าน ซึ่งแต่ละหมู่บ้านรับผิดชอบในแต่ละเขตของตำบล ทำให้ในฤดูแล้งป่ามีความชุ่มชื้นอยู่เสมอและทำให้น้ำในบริเวณอ่างแม่เลียงอยู่ในปริมาณที่เพียงพอสามารถทำการเกษตรได้ตลอดปี โดยมีคณะกรรมการแต่ละหมู่บ้านมีหน้าที่บริหารจัดการน้ำ จัดสรรน้ำสู่แหล่งผลิตอย่างเสมอภาคและคุ้มค่า

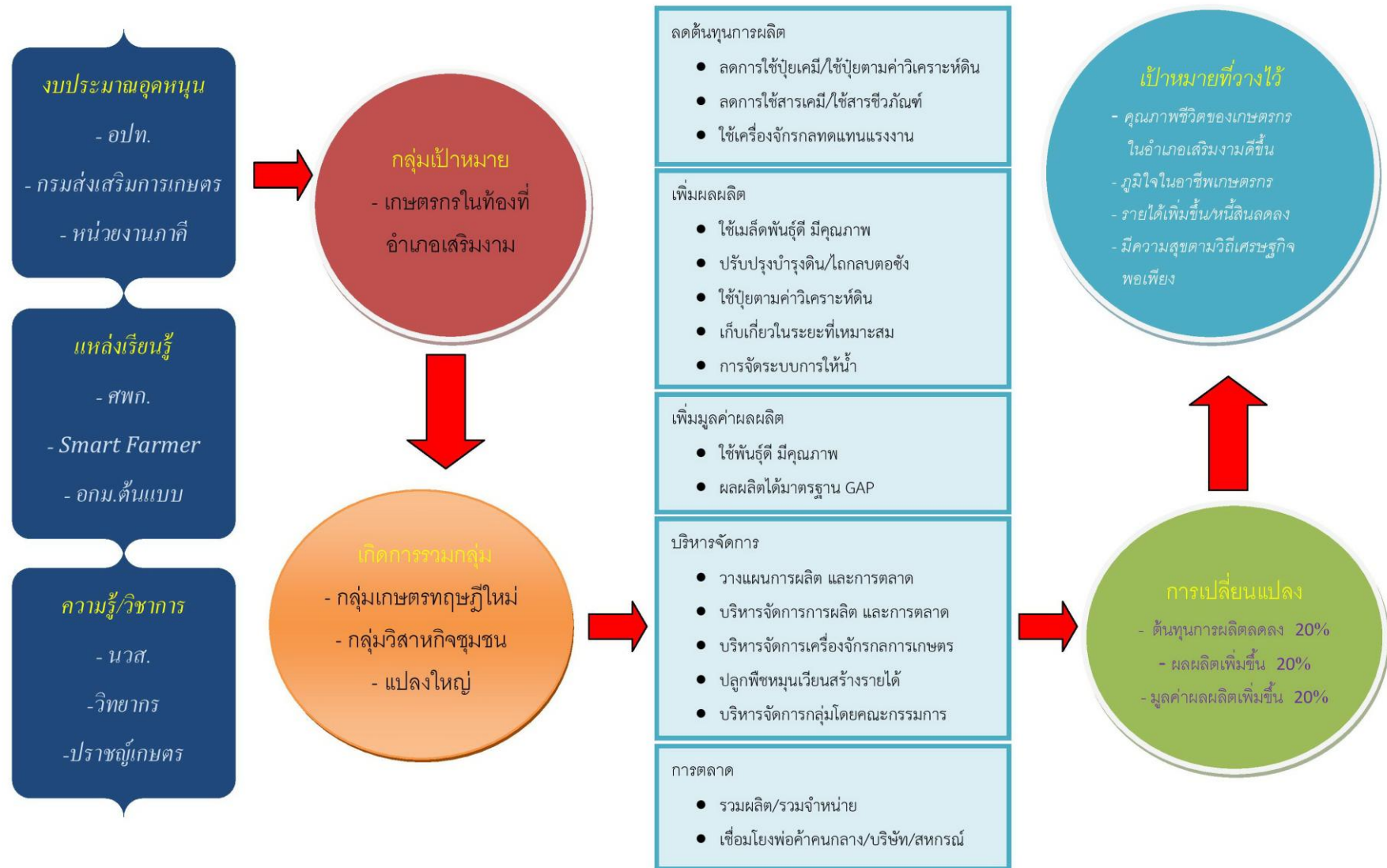
นอกจากนี้ได้จัดทำโครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ, ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ, ปุ๋ยหมักทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี มีการรณรงค์ให้เกษตรกรในตำบลเสริมขวากลับมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์, ปุ๋ยหมัก, ปุ๋ยน้ำชีวภาพเพื่อลดต้นทุนการผลิต ผลผลิตที่ได้ปลอดจากสารเคมีมีความปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค ทำให้เกษตรกรมีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง และประการสำคัญไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำ, ดิน, สิ่งที่มีชีวิตที่มีประโยชน์ทำให้การเกษตรมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตลอดไป

สรุปของแผนแต่ละด้าน

แผน	โครงการ	เหตุผล	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ตัวชี้วัด
1. ถ่ายทอดเทคโนโลยี	โครงการส่งเสริมและผลิตข้าวพันธุ์ดี	- ผลิตพันธุ์ดี - กระจายพันธุ์ดี - เพิ่มผลผลิต	ถ่ายทอดความรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรในพระราชดำริ	- สบกต. - อบต. - เทศบาล - สนง.เกษตรอำเภอเสริมงาม	ปี 2561-2564 ปีละ 120,000 บาท ขอสนับสนุนจาก เทศบาลและ อบต.	- ลดต้นทุน - การเพิ่มผลผลิต - การกระจายพันธุ์ดี - บริโภคปลอดภัย
2. ถ่ายทอดเทคโนโลยี	โครงการส่งเสริมการปลูกถั่วลิสงพันธุ์ดี	- ผลิตพันธุ์ดี - กระจายพันธุ์ดี - เพิ่มผลผลิต - แปลรูปผลผลิต	ถ่ายทอดความรู้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกรในพระราชดำริ	- สบกต. - อบต. - เทศบาล - สนง.เกษตรอำเภอเสริมงาม	-ปี 2561-2564 ปีละ 120,000 บาท ขอสนับสนุนจาก เทศบาลและ อบต.	- ลดต้นทุน - การเพิ่มผลผลิต - กระจายพันธุ์ดี - สินค้ามีความปลอดภัย
3. แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี	โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนพึ่งตนเอง	- ลดค่าใช้จ่าย - เพิ่มรายได้ - บริโภคปลอดภัย	จัดตั้งกลุ่ม 42 หมู่บ้านฯ ละ 20-30 คน - ถ่ายทอดความรู้ - ฝึกปฏิบัติจากของจริง - ติดตามประเมินผล	- สบกต. - อบต. - เทศบาล - สนง.เกษตรอำเภอเสริมงาม	ปี 2561-2564 ปีละ 200,000 บาท ขอสนับสนุนจาก เทศบาลและ อบต.	- มีงานทำตลอดปี - เพิ่มรายได้ลดรายจ่าย - บริโภคอย่างปลอดภัย
		- เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน - ฝึกอาชีพด้านการเกษตร - เพื่อให้เกิดการเรียนรู้		- สบกต. - อบต. - เทศบาล - สนง.เกษตรอำเภอเสริมงาม	ปี 2561-2564 ปีละ 200,000 บาท ขอสนับสนุนจาก เทศบาลและ อบต.	- เป็นอาชีพเสริม - เกิดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ - ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ - มีงานทำตลอดปี

แผน	โครงการ	เหตุผล	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ตัวชี้วัด
แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี	โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตยางพาราครบวงจร(การกรีดยาง,การผลิตน้ำยางดิบ)	ปี2561พื้นที่ปลูกยางพาราร้อยละ60ต้นยางเริ่มให้ผลผลิตน้ำยางต้องมีการถ่ายทอดความรู้การกรีดยางพารา	- จัดตั้งกลุ่ม - ถ่ายทอดความรู้ - ฝึกปฏิบัติ	- สบกต. - อบต. - เทศบาล - สนง.เกษตรอำเภอเสริมงาม	ปี 2561-2564 ปีละ 60,000 บาท ขอสนับสนุนจาก เทศบาลและ อบต.	-สามารถปฏิบัติได้ -สามารถขยายผลได้
แผนลงทุน	โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าปลอดภัยครบวงจรและยั่งยืนตามแนวพระราชดำริ	ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยจากสารเคมี,จัดหาตลาดสินค้าเกษตร	-รวมกลุ่มเพื่อผลิตสินค้าเกษตร -ถ่ายทอดความรู้การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย	- - สบกต. - อบต. - เทศบาล - สนง.เกษตรอำเภอเสริมงาม	ปี 2561-2564 ปีละ 200,000 บาท ขอสนับสนุนจาก เทศบาลและ อบต.	-เกษตรกรมีรายได้เพิ่ม -จำหน่าย/บริโภคสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย
แผนฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ,ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ,ปุ๋ยหมักทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี	ส่งเสริมให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิตในการทำเกษตร,เพิ่มผลผลิตต่อไร่มีรายได้เพิ่มขึ้น	-จัดตั้งกลุ่มทุกหมู่บ้าน -สนับสนุนปัจจัยการผลิต -มีการขยายผลทุกกิจกรรม	- สบกต. - อบต. - เทศบาล - สนง.เกษตรอำเภอเสริมงาม	ปี 2561-2564 ปีละ 120,000 บาท ขอสนับสนุนจาก เทศบาลและ อบต.	-ลดต้นทุนการผลิต -เพิ่มผลผลิต -มีรายได้เพิ่มขึ้น

แผนพัฒนาการเกษตรอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ปี 2561 – 2564

บทที่ 6

แผนงานโครงการที่สนับสนุน

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเสริมขวา,ทุ่งงาม,เสริมกลางและตำบลเสริมซ้าย(สบก.ต)ได้ดำเนินการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเสริมงามจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลร่วมกับแผน 3 ปี เป็นการวางแผนปรับปรุงพัฒนาอาชีพการเกษตร เพื่อมุ่งสร้างรายได้ การฟื้นฟูและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรในการพัฒนาการผลิตด้านการเกษตร ภายใต้ศักยภาพของพื้นที่ชุมชน เพื่อให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล คือ การสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรในการที่จะได้รับการดูแลเพราะเป็นข้อตกลงจากการประชุมในการจัดทำแผนในระดับหมู่บ้าน , ระดับตำบล , ระดับอำเภอ ในการแก้ไขปัญหาของตำบลร่วมกันสามารถสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและเศรษฐกิจของชุมชนได้ซึ่งในระยะยาวนั้นจะทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและพัฒนาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมีการพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นได้ตรงตามความต้องการของเกษตรกรและเสนอขอรับการช่วยเหลือจากแหล่งเงินทุนทั้งภาครัฐและสถาบันการเงินต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย 3 แผนหลัก คือ

- 1.แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี
- 2.แผนลงทุน
- 3.แผนฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี มีจำนวน 6 โครงการ ได้แก่

- 1.1 โครงการส่งเสริมการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี
- 1.2 โครงการพัฒนาศักยภาพ ศวก.ถั่วลิสง(ศูนย์หลัก+ศูนย์ขยาย)
- 1.3 โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่
- 1.4 โครงการส่งเสริมและพัฒนาแปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
- 1.5 โครงการส่งเสริมและพัฒนา Smart Farmer
- 1.6 โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตยางพาราครบวงจร

2. แผนลงทุน มีจำนวน 2 โครงการ

- 2.1 โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยครบวงจรและยั่งยืนตามแนวพระราชดำริ
- 2.2 โครงการส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

3. แผนฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีจำนวน 1 โครงการ

- 3.1 โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ,ปุ๋ยชีวภาพ,ปุ๋ยหมักทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี

โครงการที่เสนอของงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ปี 2561 - 2564

1. แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี

1. โครงการส่งเสริมควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี

1. ชื่อโครงการ โครงการส่งเสริมควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี

2. หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้พึ่งพาตนเองและสามารถประกอบอาชีพการเกษตรได้อย่างยั่งยืน เป็นภารกิจหลักในการส่งเสริมการเกษตร เพื่อบรรลุภารกิจดังกล่าวจำเป็นต้องมีการส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้เทคโนโลยีการผลิตพืชอย่างปลอดภัย โดยใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้ ฝึกปฏิบัติแก่เกษตรกร เนื่องจากในฤดูกาลผลิตที่ผ่านมาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในตำบลเสริมงามได้ประสบกับปัญหาการระบาดของแมลงบัวข้าวและโรคไหม้ข้าวระบาดทำลายต้นข้าวเสียหายอย่างหนักทำให้เกษตรกรได้ผลผลิตน้อยเกษตรกรบางรายไม่ได้รับผลผลิต อำเภอเสริมงามได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากโครงการ/กิจกรรมสนับสนุนการบูรณาการการปฏิบัติงานของอำเภอเสริมงามประจำปี พ.ศ.2553 จำนวน 44,135 บาท (สี่หมื่นสี่พันหนึ่งร้อยสามสิบห้าบาทถ้วน) เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวในอำเภอเสริมงาม จากการดำเนินการในปีที่ผ่านมาจากการประเมินผลพบว่าประสบผลสำเร็จเกินร้อยละ 90

เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างยั่งยืน อำเภอเสริมงาม จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมควบคุมศัตรูพืชโดยใช้ชีววิธีขึ้นเพื่อต่อยอดเดิมและขยายผลให้เกษตรกรได้มีการพัฒนาความรู้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีความรู้ด้านการผลิตเชื้อราบีวเวอร์เรีย, เชื้อราไตรโคเดอร์มา และขยายเชื้อให้แก่เกษตรกรในการผลิตสินค้าการเกษตรที่ปลอดภัยโดยไม่ใช้สารเคมี

3.2 เพื่อให้เกษตรกรนำความรู้ไปปฏิบัติได้ผลผลิตที่ปลอดภัยและมีการใช้ศัตรูธรรมชาติและสารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมี

3.3 เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.4 เพื่อแก้ไขปัญหาโรคบัวข้าวและโรคไหม้ข้าวที่ทำลายต้นข้าวในพื้นที่อำเภอเสริมงามอย่างถาวรและยั่งยืนตลอดไป

4. เป้าหมาย

4.1 ดำเนินการในพื้นที่อำเภอเสริมงาม 42 หมู่บ้าน

4.2 เกษตรกรอาสาสมัครเข้าอบรมหมู่บ้านละ 10 คน รวม 420 คน

5. ระยะเวลาดำเนินการ

5.1 อบรมเกษตรกรอาสาสมัคร ภายในเดือน พฤษภาคม ของทุกปี

5.2 ถ่ายทอดเทคโนโลยีไปยังเกษตรกรตั้งแต่เดือน พฤษภาคม – พฤศจิกายน ของทุกปี

5.3 ประเมินผลการดำเนินการภายในเดือน ธันวาคม ของทุกปี

6. กิจกรรม / วิธีดำเนินงาน

การถ่ายทอดเทคโนโลยีการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี โดยวิทยากรศูนย์บริหารศัตรูพืช จังหวัดเชียงใหม่ สนับสนุนปัจจัยชีวภาพเพื่อเป็นสื่อในการถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเป็นรายหมู่บ้าน ะละ 10 ราย 420 ราย จัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การบริหารศัตรูพืชโดยชีววิธี

เกษตรกรทั่วไป เกษตรกรที่เหลือทุกหมู่บ้านดำเนินการใช้สารชีวภัณฑ์จัดทำแปลงเรียนรู้พร้อมทั้งประสาน การถ่ายทอดเทคโนโลยีการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีเกษตรกรทุกรายที่เข้าร่วมกิจกรรมต้องได้รับการประเมินผล เปรียบเทียบการปฏิบัติของเกษตรกร (ก่อนและหลังจากที่รับการถ่ายทอดฯ)

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ชี้แจงทำความเข้าใจโครงการให้กับเกษตรกรในพื้นที่ทั้ง 42 หมู่บ้าน เสนอรายละเอียดหลักเกณฑ์และ เงื่อนไข
2. คัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรที่สมัครและมีความพร้อม
3. จัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ตามความต้องการของเกษตรกรเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี
4. จัดทำแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับการผลิตข้าวของเกษตรกร
5. จำทำแผนความต้องการสนับสนุนศัตรูพืชและสารชีวภัณฑ์จากศูนย์บริการศัตรูพืชจังหวัดเชียงใหม่และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น
6. ปฏิบัติงานตามแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี และตามความต้องการของเกษตรกร และสนับสนุน ปัจจัยสารชีวภัณฑ์ และศัตรูธรรมชาติ
7. ติดตาม และประเมินผล
8. สรุป และรายงานผลการดำเนินงาน

6. งบประมาณ จำนวน 406,400 บาท (สี่แสนหกพันสี่ร้อยบาทถ้วน)ดำเนินการ 4 ปี (2561 – 2564)

ปี 2561 งบประมาณ 101,600 บาท ,ปี 2562 งบประมาณ 101,600 บาท ,ปี 2563 งบประมาณ 101,600 บาท และ ปี 2564 งบประมาณ 101,600 บาท ตามรายละเอียดแนบท้าย

7. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- 7.1 ปกครองอำเภอเสริมงาม
- 7.2 สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม
- 7.3 ศูนย์บริหารศัตรูพืช จังหวัดเชียงใหม่
- 7.4 เทศบาลและ อบต.ในพื้นที่อำเภอเสริมงาม

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 8.1 เกษตรกรมีความรู้ในการควบคุมศัตรูพืชโดยวิธีและลดการใช้สารเคมีโดยใช้ศัตรูธรรมชาติ และสารชีวภัณฑ์เพิ่มขึ้น
- 8.2 ผลผลิตสินค้าเกษตรมีความปลอดภัย และเพิ่มขีดความสามารถการผลิตพืชปลอดภัย และลดต้นทุนการผลิตได้
- 8.3 เกษตรกรมีการอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทางการเกษตร
- 8.4 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่ถูกทำลาย

9. ผลผลิต (output) ผลลัพธ์ (outcome) พร้อมตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (output) พร้อมตัวชี้วัด

- 1) มีหลักสูตร และแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรโรงเรียนเกษตรกร 4 ตำบล จำนวน 42 จุด
- 2) มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีตามแผนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนครั้งตามแผนในโรงเรียนเกษตรกร 4 ตำบล 42 จุด
- 3) จำนวนเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80
- 4) มีแปลงเรียนรู้ของเกษตรกรเน้นหนักได้การสนับสนุน ศัตรูธรรมชาติ และสารชีวภัณฑ์ เพื่อใช้ในการถ่ายทอดความรู้ด้านการควบคุมศัตรูพืชทั้งชนิด และปริมาณ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

9.2 ผลลัพธ์ (outcome) พร้อมตัวชี้วัด

- 1) เกษตรกรไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90 นำความรู้ไปปฏิบัติในการผลิตการเกษตรที่ปลอดภัยใช้วิธีบริหารศัตรูพืชโดยชีววิธี
- 2) เกษตรกรไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90 มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน และรับบริการจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ

ลงชื่อ ประธาน พิอุทัย ผู้เสนอโครงการ

(นายประธาน พิอุทัย)

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

2. โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตยางพาราครบวงจร(การกรีดยาง,การผลิตน้ำยางดิบ)

1. ชื่อโครงการ โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกยางพาราครบวงจร (การกรีดยาง,การผลิตน้ำยางดิบ)

2. หลักการและเหตุผล

อำเภอเสริมงาม ได้มีการส่งเสริมการปลูกยางพาราในพื้นที่ ตั้งแต่ ปี 2543 และมีการส่งเสริมการปลูกยางพาราอย่างจริงจังในปี 2540 ในปัจจุบันมีการปลูกยางพาราแล้ว 316 ไร่ เกษตรกร 90 ราย และในปี 2554-2555 ได้มีการปลูกเพิ่มเติมอีก 200 ไร่ ซึ่งในปี 2556 ต้นยางพาราที่ปลูกสามารถให้น้ำยางได้เนื่องจากปลูกครบ 7 ปี เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ,สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงามได้จัดทำโครงการเสนอของบประมาณจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเสริมงาม เพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านการกรีดยางพาราเพื่อให้ได้น้ำยางที่มีคุณภาพ และการผลิตน้ำยางเป็นยางแผ่น ซึ่งคาดว่าหากมีการถ่ายทอดความรู้ดังกล่าว เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราจะสามารถพัฒนาตนเองคุณภาพของผลผลิตและจำหน่ายผลผลิตจากยางพารานำรายได้มาพัฒนาครอบครัวและเศรษฐกิจในอำเภอเสริมงามจะได้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกยางพารามีความรู้ด้านการกรีดยางและการผลิตน้ำยางดิบ
- 3.2 เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกยางพารานำไปปฏิบัติและขยายผลแก่เกษตรกรข้างเคียง
- 3.3 เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและทำให้เศรษฐกิจในอำเภอเสริมงาม ดีขึ้น

4. เป้าหมาย

- 4.1 ดำเนินในพื้นที่อำเภอเสริมงาม
- 4.2 เกษตรกรผู้สมัครเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ในเขตอำเภอเสริมงาม

5. ระยะเวลาดำเนินการ

- 5.1 อบรมปฏิบัติเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในช่วงเดือน มิถุนายน
- 5.2 ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตขยายผลไปสู่เกษตรกรที่ปลูกยางพาราที่เหลือเดือน กค.-สค.

6. วิธีการดำเนินงาน

- 6.1 จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราอำเภอเสริมงาม
- 6.2 ระดมทุนจากสมาชิกเพื่อให้กลุ่มมีเงินทุนในการพัฒนากลุ่ม
- 6.3 จัดทำแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการกรีดยางพารา/การผลิตน้ำยางดิบให้ได้คุณภาพ
- 6.4 ปฏิบัติงานตามแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีและสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

6.5 ติดตามและประเมินผล

6.6 สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน

7. งบประมาณ 240,000 บาท (หกหมื่นบาทถ้วน)

ปี 2561 งบประมาณ 60,000 บาท (อาหารว่างและเครื่องดื่ม ,วัสดุฝึกอบรม)

ปี 2562 งบประมาณ 60,000 บาท (อาหารว่างและเครื่องดื่ม ,วัสดุฝึกอบรม)

ปี 2563 งบประมาณ 60,000 บาท (อาหารว่างและเครื่องดื่ม ,วัสดุฝึกอบรม)

ปี 2564 งบประมาณ 60,000 บาท (อาหารว่างและเครื่องดื่ม ,วัสดุฝึกอบรม)

8. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

8.1 อปท. ในเขตอำเภอเสริมงาม

8.2 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในเขตอำเภอเสริมงาม

8.3 สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญจากการฝึกอบรม การฝึกปฏิบัติสามารถทำความรู้ไปปฏิบัติและขยายผลให้เกษตรกรทั่วไป ร้อยละ 80

9.2 เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราได้ผลผลิตที่มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาด

9.3 ทำให้เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้นและมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ประธาน พิอุทัย ผู้เสนอโครงการ

(นายประธาน พิอุทัย)

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

2. แผนลงทุน

1.โครงการ ส่งเสริมและการผลิตพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

1. ชื่อโครงการ โครงการส่งเสริมและการผลิตพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

2. หลักการและเหตุผล

อำเภอเสริมงามมีพื้นที่ปลูกข้าว 31,039 ไร่ เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำนาร้อยละ 90 พื้นที่ปลูกถั่วลิสง 4,420 ไร่ พื้นที่ปลูกลำไย 1,390 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนทำการเกษตร ร้อยละ 60 อาศัยน้ำจากอ่างเก็บน้ำ แม่เลียงในการทำนาและปลูกพืชอายุสั้นในฤดูแล้ง

พันธุ์ข้าวที่เกษตรกรปลูกส่วนใหญ่ใช้พันธุ์ส่งเสริมได้แก่ พันธุ์ข้าวเหนียว กข 6, ขาวดอกมะลิ 105, สันป่าตอง 1 และพันธุ์พื้นเมือง พันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูกไม่ควรเกิน 3 ปีเพราะมีการกลายพันธุ์เห็นควรส่งเสริมให้เกษตรกรเปลี่ยนพันธุ์ข้าว โดยขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีสนับสนุนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในระยะเวลา 3 ปีจนครบทุกหมู่บ้าน

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าว
- 3.2 เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตข้าวให้แก่เกษตรกร
- 3.3 เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวเกษตรกร
- 3.4 เพื่อให้เกิดกองทุนและเงินทุนหมุนเวียนในชุมชน

4. เป้าหมายโครงการ/กิจกรรม

กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว จำนวน 42 หมู่บ้าน กลุ่มละ 30 - 50 ราย ในอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

5. ลักษณะโครงการ/ กิจกรรม

- 5.1 กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในรูปกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน ปี 2561 งบประมาณ 200,000 บาท ปี 2562 งบประมาณ 200,000 บาท ปี 2563 งบประมาณ 200,000 บาท และปี 2564 งบประมาณ 200,000 บาท
- 5.2 กิจกรรมฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีผลผลิตข้าว จำนวน 42 หมู่บ้าน
- 5.3 กิจกรรมศึกษาดูงานหมู่บ้านที่ประสบผลสำเร็จ

6. แผนการดำเนินงาน/วิธีดำเนินงาน

- 6.1 ประชุมชี้แจงโครงการให้สมาชิกแต่ละกลุ่มได้ทราบวัตถุประสงค์ของโครงการ
- 6.2 จัดหาปัจจัยการผลิต วัสดุอุปกรณ์การผลิตให้แก่เกษตรกร
- 6.3 มีการระดมหุ้นจากสมาชิกในกลุ่มหมู่บ้าน จำนวน 42 กลุ่ม เพื่อสมทบเงินโครงการ
- 6.4 นำไปดูงานหมู่บ้านที่ประสบผลสำเร็จ
- 6.5 ดำเนินการกิจกรรมทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

7. พื้นที่ดำเนินการ

กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอเสริมงาม 42 หมู่บ้าน 42 กลุ่ม

8. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือน พฤษภาคม – ธันวาคม ปี 2561 - 2564

9. หน่วยงานที่รับผิดชอบ/ หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- 9.1 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
- 9.2 สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม
- 9.3 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเสริมงาม

10. งบประมาณดำเนินการ

- 10.1 การสนับสนุนปัจจัยการผลิตเป็นเงิน 800,000 บาท
จากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเสริมงาม

11. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 11.1 กลุ่มเกษตรกรมีเพิ่มรายได้เพิ่มขึ้นให้แก่ครอบครัว
- 11.2 ทำให้เกิดเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน
- 11.3 ช่วยแก้ไขปัญหาผลผลิตตกต่ำ

12. การติดตามและประเมินผลโครงการ

- 12.1 ติดตามประเมินผลเดือนละ 1 ครั้ง
- 12.2 ดัชนีตัวชี้วัดผลสำเร็จ

ภารกิจหลัก	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
1.ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตแก่ เกษตรกรผู้ปลูกข้าว 2.เกษตรกรผู้ปลูกข้าวสามารถลด ต้นทุนการผลิตแลมีเงินกองทุน หมุนเวียนของหมู่บ้าน	1.เกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีผลผลิตข้าว เพิ่มขึ้น 2.เกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีความเข้ม แข็งและสามารถช่วยเหลือตนเอง ได้	1. เกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีความรู้ ด้านการผลิตข้าวและสามารถขยาย ผลแก่สมาชิกได้ร้อยละ 80 2.เกษตรกรมีรายได้เพิ่มทำให้ สภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น

ประธาน พิอุทัย ผู้เสนอโครงการ
(นายประธาน พิอุทัย)
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

2. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าปลอดภัยครบวงจรและยั่งยืนตามแนวพระราชดำริ

1. ชื่อโครงการ โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าปลอดภัยครบวงจรและยั่งยืนตามแนวพระราชดำริ

2. หลักการและเหตุผล

ในการทำเกษตรในปัจจุบันผู้บริโภคตลาดเห็นความสำคัญของอันตรายจากการใช้สารเคมีในการทำเกษตร ,สารพิษตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร จึงมีการณรงค์ให้เกษตรกรผู้ผลิตพืชที่ปลอดภัย ในสถานการณ์ปัจจุบันจากสถิติของผู้ป่วยในสถานพยาบาลพบว่าประชาชนเป็นโรคมะเร็งสูงมากอยู่ในอันดับต้น ๆ เนื่องจากการบริโภคอาหารที่ไม่ปลอดภัย เช่น สารเคมีตกค้างในพืชผัก ,ไม้ผล เกษตรกรใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกร,การใช้ฮอร์โมนการในผลิตสัตว์น้ำ ฯลฯ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ได้มองเห็นปัญหาในเรื่องนี้จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยครบวงจรและยั่งยืนตามแนวพระราชดำริ เพื่อถ่ายทอดความรู้ในด้านการผลิตพืชปลอดภัยและได้มาตรฐานและสนับสนุนปัจจุบันการผลิตเสนอของงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปางต่อไป

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว , ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ,พืชผักให้พอในตำบลเสริมขาได้รับความรู้ด้านการผลิตพืชปลอดภัยและได้มาตรฐาน
- 3.2 เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติและขยายผลให้เกษตรกรใกล้เคียง
- 3.3 เพื่อให้ผลผลิตทางการเกษตรเป็นที่ยอมรับของตลาด
- 3.4 เกษตรกรผู้ผลิตมีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรงเนื่องจากบริโภคอาหารที่ปลอดภัย

4. เป้าหมาย

- 4.1 ดำเนินในพื้นที่ 42 หมู่บ้าน 42 กลุ่ม ในอำเภอเสริมงาม

5. ระยะเวลาดำเนินการ

- 5.1 ฝึกอบรมเกษตรกรเป้าหมายในภาคฤดูและปฏิบัติภายในเดือน มิถุนายน ของทุกปี
- 5.2 ตรวจวิเคราะห์หาสารเคมีตกค้างในเกษตรกรเป้าหมายในเดือน พฤศจิกายน ของทุกปี
- 5.3 ประเมินผลการดำเนินงานในเดือน ธันวาคม ของทุกปี

6. กิจกรรม/วิธีดำเนินงาน

ถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตพืชปลอดภัยและได้มาตรฐานแก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในเกษตรกรเพื่อให้ตระหนักและหาทางป้องกันในโอกาสต่อไป

ขั้นตอนดำเนินงาน

1. ชี้แจงนำความเข้าใจของโครงการให้กับเกษตรกร ทั้ง 42 หมู่บ้าน เพื่อเสนอรายละเอียดหลักเกณฑ์และเงื่อนไข
2. คัดเลือกเกษตรกรที่มีความพร้อมและสมัครเข้าร่วมโครงการด้วยความเต็มใจ

3. จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตสินค้าปลอดภัยและได้มาตรฐานในระดับหมู่บ้าน ,ตำบล
4. ถ่ายทอดความรู้การผลิตพืชปลอดภัยและได้มาตรฐานแก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ และตรวจหาสารพิษตกค้างในร่างกายเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
5. ติดตามและประเมินผล
6. สรุปและรายงานผลทุกกิจกรรม
7. งบประมาณ 800,000 บาท (แปดแสนบาทถ้วน)
 - ปี 2561 200,000 บาท (ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม ,อาหาร , อาหารว่างและเครื่องมือวัสดุฝึกอบรม ,ค่าใช้จ่ายในการตรวจหาสารเคมีตกค้างในร่างกาย)
 - ปี 2562 200,000 บาท (ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม ,อาหาร , อาหารว่างและเครื่องมือวัสดุฝึกอบรม ,ค่าใช้จ่ายในการตรวจหาสารเคมีตกค้างในร่างกาย)
 - ปี 2563 200,000 บาท (ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม ,อาหาร , อาหารว่างและเครื่องมือวัสดุฝึกอบรม ,ค่าใช้จ่ายในการตรวจหาสารเคมีตกค้างในร่างกาย)
 - ปี 2564 200,000 บาท (ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม ,อาหาร , อาหารว่างและเครื่องมือวัสดุฝึกอบรม ,ค่าใช้จ่ายในการตรวจหาสารเคมีตกค้างในร่างกาย)
8. หน่วยงานที่รับผิดชอบ
 1. ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
 2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเสริมงาม
 3. สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม
 4. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเสริมงาม
9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ
 - 9.1 เกษตรกรมีความรู้ด้านการผลิตพืชปลอดภัยและได้มาตรฐาน
 - 9.2 สินค้าเกษตรมีความปลอดภัยและเพิ่มขีดความสามารถการผลิตพืชปลอดภัยและลดต้นทุนการผลิตได้
 - 9.3 เกษตรกรมีสุขภาพอนามัยแข็งแรงเนื่องจากบริโภคอาหารที่ปลอดภัยและมีคุณภาพ

ประธาน พิอุทัย ผู้เสนอโครงการ
(นายประธาน พิอุทัย)

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

3. แผนฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ,ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ,ปุ๋ยหมักทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี

1. ชื่อโครงการ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ,ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ,ปุ๋ยหมักทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี

2. หลักการและเหตุผล

สถานการณ์ภาวะเศรษฐกิจโลกปัจจุบันมีความผันผวน เนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจของโลกทั้งอเมริกา , ยุโรป และเอเชีย ประสบปัญหาจากภัยธรรมชาติ เช่น ฝนแล้ง , น้ำท่วม ทำให้ปัจจัยการผลิตในการทำ การเกษตรมีราคาสูงขึ้น ทำให้การผลิตทางการเกษตรมีต้นทุนสูงตามไปด้วย เช่น ราคาเมล็ดพันธุ์ , ปุ๋ยเคมี ซึ่งมี ราคาสูง ปุ๋ยเคมีนอกจากจะราคาแพงแล้วยังเกิดปัญหาตามมาถ้าหาใช้ไปนาน ๆ จะทำให้ดินเป็นกรด ดินเสื่อม ทั้งนี้ต้องใช้ควบคู่กับปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ หรือปุ๋ยหมักจะทำให้โครงสร้างของดินไม่เสียหายมีความอุดมสมบูรณ์

จากปัญหาดังกล่าวศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ได้จัดทำแผนเสนอขอ งบประมาณเพื่อสนับสนุนโครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ,ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ,ปุ๋ยหมักทดแทนการใช้ ปุ๋ยเคมีขึ้น

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว , ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ , ถั่วลิสง , พืชผัก ในตำบลเสริมขวามาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ , ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ , ปุ๋ยหมักทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี

3.2 เพื่อให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต

3.3 เพื่อให้เกษตรกรทำวัสดุเหลือใช้ในการเกษตรมาผลิตปุ๋ยหมัก , ปุ๋ยน้ำชีวภาพ

3.4 เพื่อให้เกษตรกรนำความรู้ไปปฏิบัติและขยายผลแก่เกษตรกรใกล้เคียง

4. เป้าหมาย

1. ดำเนินการในพื้นที่อำเภอเสริมงาม จำนวน 42 หมู่บ้าน

5. ระยะเวลาดำเนินงาน

5.1 อบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ , ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ , ปุ๋ยหมักแก่เกษตรกรผู้เข้าร่วม โครงการภายในเดือน พฤษภาคม ของแต่ละปี

5.2 เกษตรกรผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับปัจจัยการผลิต เช่น กากน้ำตาล , ถังพลาสติก ฯลฯ นำไปปฏิบัติและ ขยายผล ในเดือน มิถุนายน ของแต่ละปี

6. กิจกรรม/วิธีดำเนินการ

ขั้นตอนดำเนินงาน

1. ชี้แจงความเข้าใจรายละเอียดของโครงการฯ ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ทั้ง 42 หมู่บ้าน
2. รับสมัครเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ
3. จัดตั้งกลุ่มผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ,ปุ๋ยหมัก ,ปุ๋ยน้ำหมัก ในระดับหมู่บ้าน ,ตำบล
4. ถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ,ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยหมัก
5. มอบวัสดุปัจจัยการผลิตเพื่อดำเนินการในภาคปฏิบัติในระดับหมู่บ้านและขยายผลให้แก่เกษตรกรข้างเคียง
6. ติดตามและประเมินผล
7. สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน

7. งบประมาณ

จำนวน 480,000 (สี่แสนแปดหมื่นบาทถ้วน)

- ปี 2561 งบประมาณ 120,000 บาท (ค่าอาหาร ,อาหารว่างและเครื่องดื่ม ,วัสดุฝึกอบรมและวัสดุการผลิต)
- ปี 2562 งบประมาณ 120,000 บาท (ค่าอาหาร ,อาหารว่างและเครื่องดื่ม ,วัสดุฝึกอบรมและวัสดุการผลิต)
- ปี 2563 งบประมาณ 120,000 บาท (ค่าอาหาร ,อาหารว่างและเครื่องดื่ม ,วัสดุฝึกอบรมและวัสดุการผลิต)
- ปี 2564 งบประมาณ 120,000 บาท (ค่าอาหาร ,อาหารว่างและเครื่องดื่ม ,วัสดุฝึกอบรมและวัสดุการผลิต)

8. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- 8.1 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
- 8.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเสริมงาม
- 8.3 สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม
- 8.4 สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 9.1 เกษตรกรมีความรู้ด้านการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ,ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ ,ปุ๋ยหมักเพื่อทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี
- 9.2 เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ร้อยละ 80
- 9.3 ผลผลิตมีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคและตลาด

ประธาน พิอุทัย ผู้เสนอโครงการ

(นายประธาน พิอุทัย)

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

บัญชีสรุปโครงการพัฒนาและงบประมาณ
ตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ (พ.ศ. 2561-2564)
สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

แผนงาน/โครงการ	2561		2562		2563		2564	
	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (บาท)	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (บาท)	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (บาท)	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (บาท)
1. แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี								
1.1 โครงการส่งเสริมการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี	4	101,600	4	101,600	4	101,600	4	101,600
1.2 โครงการพัฒนาศักยภาพ สพก.ถั่วลิสง(ศูนย์หลัก+ขยาย)	4	120,000	4	120,000	4	120,000	4	120,000
1.3 โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่	4	120,000	4	120,000	4	120,000	4	120,000
1.4 โครงการส่งเสริมและพัฒนาแปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	4	120,000	4	120,000	4	120,000	4	120,000
1.5 โครงการส่งเสริมและพัฒนา Smart Farmer	4	120,000	4	120,000	4	120,000	4	120,000
1.6 โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตยางพาราครบวงจร	4	60,000	4	60,000	4	60,000	4	60,000
2. แผนลงทุน								
2.1 การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรแบบครบวงจรและยั่งยืนตามแนวพระราชดำริ	4	200,000	4	200,000	4	200,000	4	200,000
2.2 โครงการส่งเสริมผลิตพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี	4	360,000	4	330,000	4	300,000	4	270,000
3. แผนฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม								
3.1 โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี	4	120,000	4	120,000	4	120,000	4	120,000
รวมทั้งสิ้น	36	1,321,600	36	1,291,600	36	1,261,600	36	1,231,600

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ได้ดำเนินการปรับปรุงข้อมูลจากเดิมให้เป็นปัจจุบันโดยให้หมู่บ้านชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ข้อมูล,ปัญหาได้มาจากการประชุมของแต่ละหมู่บ้าน ทำให้ได้ปัญหาที่แท้จริง และแนวทางการแก้ไขปัญหา การวิเคราะห์ข้อมูลทางกายภาพชีวภาพและสิ่งแวดล้อมทำให้แผนพัฒนาการเกษตรมีความสมบูรณ์

ผู้จัดทำขอขอบพระคุณผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย อันประกอบไปด้วย กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเสริมขวา,เสริมกลาง,เทศบาลตำบลเสริมซ้าย,เทศบาลตำบลทุ่งงาม,เทศบาลตำบลเสริมงาม,ปราชญ์ชาวบ้าน,อาสาสมัครเกษตร,เกษตรหมู่บ้าน,คณะกรรมการบริหารศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลทุกตำบล ตลอดจนหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนครั้งนี้

ประธาน พื้ทุ้ย

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

กุมภาพันธ์ 2560

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ	1
บทที่ 2 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม	6
บทที่ 3 สถานการณ์ชุมชน	31
บทที่ 4 สังเคราะห์ข้อมูล	35
บทที่ 5 แนวทางการพัฒนาชุมชน	37
บทที่ 6 แผนงานโครงการที่สนับสนุน	42

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๖๔

อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม

จังหวัดลำปาง

กรมส่งเสริมการเกษตร

พ.ศ.๒๕๖๐